

**L'ESTEREOTIP RACIAL EN ELS
JOVES DE 3ER I 4RT D'ESO.
APROXIMACIÓ AL SEU NEXE AMB LA
«ISLAMOFÒBIA» EN UN GRUP
D'ESTUDIANTS DE VIC.**

BARNOLAS i VILAMALA, Marc

4rt de Grau en Educació Social

Tutora: Pilar Prat

Treball Final de Grau

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Universitat de Vic

Vic, Maig del 2013

Resum

L'objectiu d'aquest treball es investigar pensaments i actituds dels joves no musulmans cap a les persones musulmanes i també dels joves musulmans cap a les persones no musulmanes i musulmanes. També esbrinar la connexió entre estereotip racial i el terme «islamofòbia». L'estudi s'ha realitzat amb joves d'entre 14 i 18 anys que estan estudiant els cursos de 3er i 4rt d'E.S.O en Instituts de la ciutat de Vic.

Anteriorment a aquest estudi, es pot observar dins el treball una fonamentació teòrica sobre l'estereotip racial, els models d'estudi contemporani d'aquest, l'aparició del terme «islamofòbia» i el seu antagònic «occidentofòbia», així com també l'influenciabilitat dels joves en l'adolescència.

Per tal de realitzar aquesta investigació s'ha aplicat una enquesta. Els resultats obtinguts un cop realitzat l'estudi, han demostrat que alguns pensaments i actituds recollides sobre les persones musulmanes estan basades en estereotips de tipus racial sovint amb un tendència pejorativa cap a aquest grup social.

Abstract

The goal of the study is to investigate thoughts and attitudes of the youngsters no Muslim to the Muslim people and also of the Muslim youngsters to the no Muslim and Muslim people. Also investigate the connection between racial stereotype and islamophobia. The study has realized with youngsters of between 14 and 18 years that are studying the courses of 3er and 4rt of E.S.O in Institutes of the city of Vic.

Before this study, there are a theoretical about racial stereotype, models of contemporary study, concept of islamophobia and the opposite concept of occident phobia, as well as also the influence of the youngsters in the adolescence.

In order to realize this research has been applied a survey. The results obtained once completed the study, have demostred that some thoughts and attitudes collected to the Muslim people they are based in stereotypes of racial type sometimes with negative trend to this social group.

Paraules clau: joves, estereotip racial, «islamofòbia».

Key words: youngsters, racial stereotype, islamophobia.

Índex	Pàg.
1. Introducció	4
2. Fonamentació teòrica	6
2.1. Prejudici, estereotip, discriminació, racisme	6
2.2. L'estereotip racial en un món en canvi i en crisi	9
2.3. Models contemporanis en l'estudi de l'estereotip racial	10
2.4. Estat actual del racisme a Catalunya i Europa	12
2.4.1. Augment de la xenofòbia i populisme antiimmigrant	12
2.4.1. Aparició del concepte «islamofòbia»	14
2.5. «Occidentofilia», «occidentofòbia», «occidentolopatia»	17
2.6. La influenciabilitat en l'adolescència: Identitat personal i identitat social	18
3. Part pràctica	21
3.1. Objectius del treball	21
3.2. Contextualització	21
3.3. Metodologia	22
3.3.1. Tipus d'estudi	22
3.3.2. Mostra	22
3.3.3. Criteris d'inclusió	22
3.3.4. Instrument	23
3.3.5. Procediment	24
3.3.6. Aspectes ètics	24
4. Resultats	26
4.1. Respostes variable 1 «Sí soc musulmà o musulmana»	27
4.2. Respostes variable 2 «No sóc musulmà o musulmana»	33
5. Conclusions	41
5.1. Discussió resultats	41
5.2. Conclusions generals	47
5.3. Limitacions i possibilitats	48
7. Bibliografia	50
8. Annexos	53

1. Introducció

El següent treball “L’estereotip racial en els joves de 3er i 4rt d’E.S.O. Aproximació al seu nexa amb la «islamofòbia» en un grup d’estudiants de Vic” està destinat a la investigació entorn els pensaments i les actituds tant de les persones joves no musulmanes cap a les musulmanes, com de les persones musulmanes cap a les musulmanes i les no musulmanes. D’alguna manera, el treball també pretén veure si els estereotips racials d’aquests joves tenen una connexió amb el concepte emergent «islamofòbia».

El següent estudi és durà a terme amb joves d’entre 14 i 18 anys que estan cursant 3er i 4rt d’E.S.O en Instituts d’educació secundària de la ciutat de Vic.

L’estudi s’aproxima a la realitat des de la disciplina de la psicologia social i parteix de diferents aportacions d’autors, informes i articles. Així doncs, aquest treball té l’objectiu de recollir dades entorn les actituds i els pensaments de la població no musulmana vers la població musulmana, sobretot en quan a què entenen que és una persona musulmana, quins sinònims coneixen del terme, quina reputació tenen aquestes i qüestions relacionades amb el món laboral o la manera de viure. Aquest treball també té l’objectiu de recollir dades entorn les actituds i pensaments de la població musulmana vers la població no musulmana i musulmana, sobretot en quan a què creuen que pensa la gent no musulmana d’una persona musulmana, quines confusions hi ha entre ser musulmà i altres característiques, quina reputació tenen aquestes i qüestions relacionades amb el món laboral o la manera de viure.

L’enquesta que s’aplicarà per a la investigació serà única, doncs haurà estat construïda exclusivament per a desenvolupar la investigació d’aquest treball, encara que s’han analitzat alguns qüestionaris realitzats per a investigar amb joves com a referència per a construir el d’aquest treball. Un cop recollits els resultats dels qüestionaris, és podrà tenir una descripció genèrica d’una de les moltes realitats que conviuen a la ciutat de Vic entorn els estereotips racials dels joves.

Justificació

Des que va esclatar la crisi del capitalisme que he percebut una criminalització i estereotipatge creixent vers les persones musulmanes per part de persones no musulmanes. Aquesta percepció l’he tinguda tant a l’entorn de la meua feina de monitor, com en espais on freqüenten persones joves. Aquesta tendència em va generar tant inquietud personal com neguit i dubtes a nivell professional i per això vaig decidir investigar si aquesta percepció era errònia o era una realitat. Per tal d’esbrinar la qüestió vaig decidir centrar el meu treball de final de grau en una investigació social amb joves, amb l’horitzó de conèixer la realitat d’alguns Centres de Secundària així com també amb el repte d’observar la relació d’aquesta amb la «islamofòbia».

Parts de la recerca

Tot el que s'ha explicat anteriorment es pot veure reflectit en el següent treball en parts diferenciades en:

- **Introducció:** aquesta és una presentació breu del tema que és vol investigar, la seva justificació i l'explicació de les parts de la recerca.
- **Fonamentació teòrica:** tota la informació necessària per a ubicar el lector en el marc teòric del treball.
- **Part pràctica:** aquesta és l'aplicació pràctica del treball i conté tant els objectius de la recerca com la metodologia, la mostra, l'eina utilitzada per a la investigació i el procediment d'aquesta.
- **Resultats:** aquesta part conté tots els resultats recollits en la investigació descrits de forma objectiva.
- **Conclusions:** aquest apartat conté la discussió subjectiva dels resultats, les conclusions generals a les quals s'ha arribat de forma objectiva i les limitacions i possibilitats de la recerca.
- **Bibliografia:** aquesta conté totes les referències utilitzades en el transcurs del treball.
- **Annex:** aquesta part conté tot allò que complementa la investigació i que és d'interès per el lector del treball, doncs en facilita la comprensió tant del procés com del resultat.

2. Fonamentació teòrica

Els estereotips, els prejudicis, la discriminació i el racisme són responsables de gran part del patiment i el dolor humà al món, des de la limitació d'oportunitats fins als horitzons més punyents de violència física i genocidi. Tal com manifesten Hogg, Michael A. (2010) des de fa uns anys, segurament després de la II Guerra Mundial, les persones de les societats democràtiques concebudes com a modernes liberals han considerat el prejudici, l'estereotip, la discriminació i el racisme un aspecte negatiu o reprobable de la conducta humana. No obstant, totes les persones fan suposicions sobre les capacitats i aspiracions d'altres persones en funció de l'edat, el grup ètnic o el gènere i és comporten en consonància amb aquestes i al mateix temps nosaltres també ens trobem automàticament fent suposicions sobre els altres. D'aquesta manera, tal com diuen els autors Hogg, Michael A. (2010), els prejudicis i estereotips són nefastos i inconvenients socialment però alhora impregnen la vida social. Així doncs, compartint les aportacions dels autors que afirmen que tots aquests termes són i seran presents en les nostres vides, anem a veure el què des de la perspectiva de la psicologia social en la qual s'enfoca aquest treball.

2.1. Prejudici, estereotip, discriminació, racisme

Prèviament a endinsar-nos a plantejar el contingut dels conceptes esmentats anteriorment, ens cal posar en context la qüestió que ens pertoca. Per tal de definir que són tant els estereotips com els prejudicis i que entenem per discriminació i racisme, ens cal explicar d'on partim. El meu punt de partida en aquest cas és troba en les aportacions teòriques i històriques que ens plantegen al seu manual de psicologia social els autors Hogg, Michael A. (2010). Aquests dos autors ens plantegen al seu manual, que els prejudicis són una actitud en la qual l'objecte d'aquesta actitud en són els diferents grups socials. Així doncs, podem dir que entendrem durant el transcurs del treball que els prejudicis és basen en actituds. Tanmateix, entendrem per actitud la definició majoritària del terme en matèria de psicologia social, aquella que diu que una actitud «és una tendència avaluativa sobre un objecte socialment rellevant». En consonància a les darreres aportacions, cal explicar que el punt de partida el trobem en el model tripartit de les actituds que van posar damunt la taula Rosenberg, Hovland (1960): «*predispositions to respond to some class of stimuli with certain classes of responses and designate three major types of responses as cognitive, affective, and behavioral*». En aquest model, aquests dos autors en un intent de donar sentit i significat al terme actitud, van formular el model tripartit de les actituds en el qual segons els autors, una persona presenta tres tipus de respostes diferents davant un objecte actitudinal:

- *Respostes cognitives*: creences i pensaments sobre l'objecte actitudinal.

- *Respostes avaluatives*: sentiments associats a l'objecte actitudinal com per exemple atracció, rebuig,...
- *Respostes conductuals*: intenció d'actuar d'una forma determinada davant l'objecte actitudinal.

En la mateixa línia, també ens remetem a un altre model de referència en el treball com és en aquest cas, l'aportació del clàssic de la psicologia social Gordon Allport. Aquest autor a través del model tripartit del prejudici Hogg, Michael A. (2010:351) ens diu que el prejudici el formen 3 components:

- El component cognitiu, és a dir, les creences sobre el grup social objecte de l'actitud. (*estereotips*)
- El component afectiu, és a dir, els sentiments habitualment negatius sobre el grup social que és objecte de l'actitud i també les característiques que atribuïm a aquest. (*prejudicis*)
- El component conatiu, és a dir, les intencions de comportar-se d'una determinada forma en relació al grup social objecte d'aquesta actitud. (*discriminació*)

Dit això i partint de la base dels diferents models plantejats anteriorment i les concepcions manifestades entorn les actituds, seguidament anomenaré el què entenc per a cada un dels diferents conceptes teòrics de la investigació com són prejudici, estereotip, discriminació i racisme.

Després de cercar diferents autors que plantegen conceptualitzacions diferents d'aquests conceptes, la meua posició és la següent. En aquest treball d'investigació social podem dir que entenc per a *prejudici* la definició que apareix al manual de psicologia social de Worchel, Stephen (2003:194):

“...actitud regularment negativa cap als membres d'un grup social o l'avaluació d'algú basada únicament en la seva pertinença a un altre grup..”

Pel que fa a la definició d'*estereotip*, la meua posició es semblant a la definició de Huici (1999) que apareix al manual de Arias Orduña, Ana Victoria (2007:216) i també a la que apareix al manual de Hogg, Michael A. (2010.353):

Huici (1999)

“...creences que versen sobre grups i al seu torn és creen i comparteixen en i entre els grups dins una cultura.”

Hogg, Michael A. (2010)

“...imatge d'avaluació àmpliament compartida i simplificada d'un grup social i els seus membres.”

Referent al concepte *discriminació*, el meu posicionament es similar a la definició que ens plantegen Huici, Moya (1994):

“...comportament que consisteix en no tractar igual a les persones pel fet de pertànyer a un grup.”

Finalment, entorn el concepte de *racisme* la meua forma de concebre'l parteix de tres definicions diferents que fan diversos autors:

Katz, Taylor (1988)

“...tracte desigual dels individus a causa de la seva pertinença a un grup particular...efectes acumulatius d'individus, institucions i cultures que resulten en l'opressió de minories ètniques.”

Wetherell, Potter (1992)

“...el discurs racista hauria de veure's com un discurs (qualsevol que sigui el seu contingut) que té l'efecte d'establir, sostenir i reforçar relacions de poder opressives...té un efecte de categoritzar, col·locar i discriminar entre certs grups essent un discurs que justifica, sosté i legitima pràctiques orientades a mantenir el poder i el domini”.

Hogg, Michael A. (2010:360)

“...prejudici i discriminació de persones pel seu grup ètnic o raça.”

En clau de resum, podem fer la següent síntesi. Els prejudicis són actituds regularment negatives cap als membres d'un grup social. Els estereotips són aquelles creences de que els membres d'un grup comparteixen una característica particular. La discriminació és la conducta emprada cap a algú basada fonamentalment en la seva pertinença a un grup social. Quan aquesta discriminació es basa en prejudicis cap a un grup ètnic o racial, l'actuació rep el nom de racisme. Amb tot, abans de seguir amb el treball, cal que posem de manifest que tant els estereotips com els prejudicis poden portar a la discriminació i el racisme i és poden explicar segons Morales, Huici (1999) per mitjà de la categorització social, és a dir, per la representació cognitiva que és fan els individus sobre la divisió social en diferents grups. Segons ambdós autors, en el moment de la interacció es desestimen les característiques individuals del subjecte i se'l percep tenint en compte el fet que pertany a una categoria social. No obstant, actualment en el nostre món en canvi i en crisi cal dir que ens trobem en un moment en què han pres forma dues grans categories. Per un cantó trobem l'«endogrup» concebut com el “nosaltres”, aquell grup amb el qual la persona s'identifica i s'hi sent pertinent. Per altre banda trobem l'«exogrup» concebut com “ells”, aquell grup amb què no s'identifica la persona ni tampoc s'hi sent pròpiament pertinent. Ambdós grups es pot dir que són generadors i transmissors de prejudicis, estereotips i fins i tot d'actuacions conductuals de discriminació i/o racisme i els dos models diferents que representen ambdós grups, bàsicament conformen el seu ideari en contraposició amb l'altre.

2.2. L'estereotip racial en un món en canvi i en crisi

Des de la branca social de la psicologia, fa temps que s'estudia el fenomen que representen els fluxos migratoris de persones entre països diferents i l'impacte que aquests tenen en les persones i en les societats d'acollida. Com expliquen Cuadrado, Fernández (2007:133), les dues conseqüències més directes que han aflorat en relació a l'arribada de persones nouvingudes són: per un cantó l'emergència de societats culturalment plurals i per altre banda experiències d'aculturació per part de grups i persones. L'aprendre a conviure junts i trobar aquelles estratègies que permetin a les nostres societats desenvolupar relacions interculturals, podem dir que són els deures pendents. Abordar el tema dels prejudicis, els estereotips i la discriminació associats a les persones nouvingudes són els reptes de present i futur que tenim. Nombroses són les aportacions que des de la psicologia social s'han fet en relació al fenomen del prejudici amb la intenció de conèixer el mètode per millorar la convivència entre diferents grups culturals i socials. La discriminació i l'estudi del prejudici ètnic o l'estereotip racial han estat sempre presents en la psicologia social. Per aquest fet, adoptem com a obra de referència el manual de Cuadrado, Fernández (2007) que ens aporta orientacions i consideracions a tenir en compte al moment de realitzar una investigació social d'aquest tipus. Com bé ens assenyala el manual, alguns elements claus que ens ajuden a comprendre les característiques de l'estereotip racial són:

- Prendre consideració que l'estereotip racial va dirigit a grups o a persones que poden ser considerades membres d'un grup determinat.
- Saber que els estereotips racials tenen una orientació socialment compartida, és a dir, que la majoria de les persones d'un grup determinat (endogrup) estan d'acord en les característiques negatives que s'atribueixen a un altre grup (exogrup).
- Comprendre que l'estereotip racial té una naturalesa de relació integrupal, és a dir, que va determinat per el tipus de relacions que s'estableixen entre grups.

D'altra banda però en coherència amb aquestes últimes aportacions, el manual també ens defineix les tendències emergents de l'estereotipatge contemporani del S.XXI. En consonància amb diferents informes que més endavant és presentaran, és cert apuntar que les agressions xenòfobes i la discriminació cap als grups ètnics no ha disminuït en els últims anys, sinó que ha anat en augment però de forma camuflada. Aquest fet és pot explicar per diferents factors. Com que un cop finalitzada la II Guerra Mundial i sobretot després de l'holocaust, les democràcies europees és comprometen a sustentar els ideals d'igualtat i tolerància així com també a rebutjar l'expressió explícita i oberta d'actituds i comportaments discriminatoris, l'estereotipatge i la discriminació actual han buscat formes més subtils i indirectes per continuar estan presents en les nostres societats. D'aquesta manera, podem dir que no ha desaparegut la discriminació associada a

l'estereotip racial sinó més aviat que aquesta avui és menys nítida i és manifesta més perifèricament que no pas per via central.

Així doncs, algunes persones de les nostres societats democràticament modernes continuen discriminant a grups socials minoritaris però per a fer-ho apel·len a causes no associades al racisme tradicional com per exemple, que les persones nouvingudes no comparteixen determinats valors de la nostra societat o que estan implicades en actes delictius. Tal com bé ens il·lustra el manual, la hostilitat característica del racisme tradicional que conduïa a conductes destructives i obertament hostils contra nouvinguts, ara s'estan transformant en noves formes d'estereotipatge que mitjançant la incomoditat i la inseguretat fan minvar o eviten la relació i el contacte amb aquests. Dovidio, Gaertner (1986) i McConhay (1986) que coneixen els estudis de les relacions entre la majoria blanca i les minories afroamericanes als Estats Units, han conceptualitzat des de la psicologia social dues d'aquestes noves formules d'estereotips racials que seguidament mencionarem, el racisme aversiu i el racisme modern.

2.3. Models contemporanis en l'estudi de l'estereotip racial

Pel que fa als models contemporanis en l'estudi de l'estereotip racial des de la perspectiva de la psicologia social, fem referència bàsicament a dos conceptes que apareixen al manual de Cuadrado, Fernandez (2007) el *racisme aversiu* desenvolupat per Dovidio, Gaertner (1986) i (2004) i el *racisme modern* desenvolupat per McConhay (1986).

El primer, el concepte de *racisme aversiu*, és un model que es basa en el conflicte existent entre la negació per part de la població blanca de tenir prejudicis i sentiments negatius inconscients cap a la població afroamericana, transmesos de generació en generació i potenciades institucionalment durant molts anys, Dovidio, Gaertner (1986). Aquests sentiments negatius tal com s'explica al manual, no manifesten hostilitat cap a la població *negre* sinó que reflexen incomoditat, inseguretat i por davant l'exogrup. D'alguna forma el racisme aversiu consisteix més aviat en un favoritisme endogrupal que no pas a un rebuig exogrupal. Tanmateix, encara que no defensi com el racisme tradicional la inferioritat genètica d'altres grups minoritaris que no siguin la població blanca (com poden ser a Europa els africans), sí que en certa manera manifesta una creença en la superioritat cultural dels blancs (com a grup majoritari). D'aquesta manera, el racisme aversiu podem dir que és subtil i que no es capta fàcilment ja que la discriminació es dona en forma de favoritisme endogrupal. En aquest sentit és important destacar l'ambivalència o la dissonància en que es troben els racistes aversius, ja que per un cantó manifesten adhesió a principis no discriminatoris però per altre banda reflexen actituds amb clares mostres de biaixos racials. A grans trets, podem dir que les

principals característiques dels racistes aversius serien les següents segons Dovidio, Gaertner (2004):

- A priori, defensen un tracte d'igualtat i just cap a tots els grups.
- Tot i les seves bones intencions, inconscientment experimenten incomoditat cap a la població *negre* amb la qual cosa intenten evitar contactes interracials.
- Quan el contacte interracial és inevitable experimenten inseguretat i ansietat amb la qual cosa intenten retirar-se de la situació el més aviat possible.
- Com que la seva por és causa de la preocupació per a comportar-se de forma inapropiada i estereotipada, en les situacions interracials que no poden evitar és recolzen estrictament en normes i codis de conducta establerts per a afrontar la situació.
- De forma conscient i quan pugin controlar la seva conducta tractaran de no discriminar.

Ambdós autors que conceptualitzen el model de racisme aversiu conclouen que han trobat evidències a favor del racisme aversiu en una multiplicitat de situacions com per exemple en situacions d'ajudar a la gent, en el recolzament a polítiques públiques en favor dels afroamericans o en processos de selecció de personal. Tal com anomenen els autors al manual esmentat anteriorment, el resultat d'aquest racisme és que pot ser subtil i no intencionat però pot resultar perillós com el racisme tradicional, sobretot perquè pot esdevenir una amenaça per al benestar i la igualtat d'oportunitats de les minories.

El segon concepte, el del *racisme modern*, podem dir que és un model que es basa fonamentalment en la percepció de que els valors genuïnament nord-americans o també propis de l'ètica protestant estan en perill de subsistir. D'aquesta manera, el racisme modern rau en el fet de percebre que els afroamericans estan posant en perill els valors protestants com poden ser per exemple la igualtat d'oportunitats basada en principis de meritocràcia o la llibertat individual d'elecció. Aquest tipus de racisme modern, segons McConhay (1986) està caracteritzat per:

- La defensa dels valors tradicionals de l'ètica protestant.
- La creença que els afroamericans o altres grups minoritaris no respecten aquests valors i a més tenen una discriminació positiva de la qual s'aprofiten.
- L'existència d'un sentiment negatiu cap als membres dels grups minoritaris com a conseqüència de molts anys de racisme institucional.

Així doncs, també segons l'autor que conceptualitza aquest model de racisme modern, podem distingir un racista modern per les següents característiques:

- Identifica el racisme amb les característiques més tradicionals del prejudici com per exemple creure en la segregació o en la inferioritat genètica dels grups minoritaris.

- Considera que actualment no hi ha discriminació cap als grups minoritaris ja que tenen igualtat d'oportunitats en la societat en general i també al mercat de treball.
- Creu que les demandes i peticions de les minories són excessives i se'ls ajuda més del que realment mereixen.
- No es considera racista perquè les seves creences són fets objectius.

D'aquesta manera, podem dir que els racistes moderns comparteixen alguns sentiments negatius cap als grups minoritaris amb els racistes tradicionals, però no assumeixen estereotips tradicionals cap aquests grups com per exemple no creuen que els afroamericans siguin menys intel·ligents. En aquest sentit, els racistes moderns atorguen una gran importància a la transgressió dels valors anglosaxons, dit en altres paraules, que algunes polítiques en favor de les minories poden limitar la seva llibertat d'elecció. Encara que la majoria de racistes moderns no podem dir que pugin estar tots sota el paraigües «WASP» (acrònim en anglès de blanc, anglosaxó i protestant que fan servir un grup tancat de nord-americans descendents de britànics protestants que ostenten gran poder econòmic i social), si que podem dir que aquests tenen certes emocions negatives subtils cap a les minories, ja que les veuen com una amenaça per als seus valors anglosaxons, protestants i/o genuïnament nord-americans.

2.4. Estat actual del racisme a Catalunya i Europa

2.4.1. Augment de la xenofòbia i populisme antiimmigrant

La intolerància ha guanyat terreny cada dia des de què va explotar la crisi econòmica cap a l'any 2007. Aquesta és una tendència detectada ja per diferents entitats socials i autors que estudien i treballen entorn el tema. Els mals presagis per a la democràcia catalana i europea que s'insinuaven amb el començament de la crisi, és comencen a donar i confirmar durant l'agreujament actual d'aquesta. Ja des de finals de la Guerra Freda han pres cos diferents pors socials que s'han anat estenent per les diferents democràcies occidentals. L'Observatori Europeu de Fenòmens Racistes i Xenòfobs, destaca que després dels atemptats de l'11-S la por a tot allò relacionat amb l'Islam ha augmentat de forma considerable i a Europa aquesta s'ha concentrat bàsicament en el creixement d'atacs contra la població nouvinguda, sobretot els magribins i per extensiva als musulmans. D'aquesta manera, s'han utilitzat els valors occidentals com la llibertat d'expressió, la igualtat de gènere o la identitat nacional per qüestionar la presència musulmana a les metròpolis d'Occident. Segons l'organisme esmentat anteriorment, ens trobem en un moment de *“recrudescència de les hostilitats i un increment dels atacs verbals i físics cap a musulmans tant en grups com de*

forma aïllada”, donant peu a un nou fenomen anomenat «islamofòbia». Aquest nou concepte d'intolerància està trobant el seu lloc en la societat mitjançant factors com l'augment de la xenofòbia i el populisme antiimmigrant a Catalunya i Europa, entre altres.

Com bé explica l'informe Raxen (2011) que realitza el Movimiento contra la Intolerancia titulat «Informe Raxen. Racismo, Xenofobia, Antisemitismo, Islamofobia, Neofascismo, Homofobia y otras manifestaciones relacionadas de Intolerancia a través de los hechos. Populismo Xenofobo y Racismo Criminal en Europa» des de l'esclat de la crisi econòmica la dreta catalana i europea ha tingut en l'epicentre de les seves campanyes els nouvinguts. Sobretot, des d'una vessant populista i identitària, han acusat a les persones nouvingudes de ser les responsables de l'economia submergida, el diner negre, el frau fiscal, la pujada dels pisos i l'augment de la morositat creditícia entre altres. La qüestió que està plantejant la dreta catalana i l'europea mitjançant la propaganda de la por a la invasió i la consigna de *primer els de casa* és per un cantó l'expulsió d'aquestes persones del lloc on estan establertes actualment i per altre banda, la privació de drets humans i civils a la població nouvinguda. Com bé assenyala l'informe, aquest fet està posant les bases per exercir de detonant d'un futur conflicte en la societat d'acollida, ja que aquestes actituds i manifestacions d'intolerància i discriminació alimenten el xoc cultural i religiós i donen peu a nous fenòmens com l'«islamofòbia» que més endavant abordarem.

En el mateix sentit es pronuncia l'entitat catalana de referència en el tema de la defensa dels drets humans i l'acció antiracista com és SOS Racisme. Aquesta associació ens assenyala en l'informe 2011 titulat «Estat del Racisme a Catalunya» que aquests darrers anys han estat marcats pel canvi radical del discurs polític entorn el tema de les persones nouvingudes, anomenat per a diferents polítics, el fenomen de la immigració. L'entitat ens explica que aquest discurs s'ha endurit tant en campanya electoral com fora d'aquesta i ha traspassat una barrera ètica, doncs les persones considerades estrangeres o de minories culturals han passat a ser peces centrals del joc electoral i en pres una posició central pel que fa al discurs i l'opinió pública i política. Aquest fet ha esdevingut clau perquè alguns partits davant la possibilitat de treure un rendiment polític i un rèdit electoral del tema, s'hagin llançat descaradament a fer “*un discurs que provoca l'odi entre col·lectius i fa apologia del racisme.*” L'informe destaca que en els últims anys les persones migrants, sobretot les magribines, han estat considerades com a culpables de la crisi o de la inseguretat ciutadana del país i al mateix temps tot aprofitant-se de la por present encara des de l'11-S o l'11-M, s'ha criminalitzat a totes les persones fidels a la religió islàmica. Altre cop doncs, veiem com en l'informe de SOS Racisme també pren forma l'esmentat concepte d'«islamofòbia». Segurament, per la falta de responsabilitat social inadmissible que han tingut algunes elits simbòliques d'aquest país, així com també polítics i polítiques que tant en campanya electoral com a l'oposició o en funcions de govern han tingut discursos i actuacions lluny de la cohesió, la convivència i la igualtat generant risc de

fractura social. Si sumem també el paper dels mitjans de comunicació en la normalització del discurs racista a la nostra societat, trobem que en les nostres societats presumptuosament democràtiques i exemplars no només és permeten opinions i discursos que atempten contra els drets humans sinó que sovint des de les posicions de poder estructurals, és legitimen. L'informe esmentat anteriorment ens aporta uns quants exemples d'aquestes males pràctiques que s'han estat donant en l'escena política catalana. Seguidament anomenarem alguns dels casos més rellevants i il·lustradors d'aquestes males pràctiques¹:

- VIC. Desembre 2009 i gener 2010. CiU, PSC i ERC (equip de govern) anuncien que exigiran el permís de residència a totes les persones immigrades que es vulguin empadronar i delataran a la policia aquelles persones que no estiguin en situació regular.
- BARCELONA. Febrer 2011. El Partit Popular de Catalunya vol que l'Ajuntament certifiqui si un immigrant s'integra.
- ESTAT ESPANYOL. Abril 2011. El govern espanyol afirma que “no es el moment” per l'arribada d'immigrants per la crisi.
- SALT. Juliol 2011. L'alcalde de Salt proposa fer “cupos” de persones estrangeres als municipis.
- CATALUNYA. Setembre 2011. Felip Puig afirma que hi ha nacionalitats amb tendència a delinquir.

L'associació SOS Racisme a partir del seu últim informe del 2011, ens acaba apuntant que la tendència creixent populista i xenòfoba que s'ha generat a partir del caldo de cultiu arrel de la situació econòmica i social pot esdevenir amb un canvi important en quan a la normalització i naturalització del racisme i la intolerància al carrer. Com bé narra l'entitat a l'informe, diu que abans sovint escoltàvem pel carrer manifestacions com: -“*jo no sóc racista...*”- i ara cada vegada més, escoltarem que la gent no ho amagarà públicament, sinó que ho començarà a manifestar.

2.4.2. Aparició del concepte «islamofòbia»

Seguint amb la conceptualització teòrica, trobem l'aparició del terme «islamofòbia». Tanmateix, ambdós informes anomenats anteriorment coincideixen en què l'augment de la xenofòbia i del populisme antiimmigrant han establert les condicions idònies per a què neixin i prenguin forma noves manifestacions d'intolerància, discriminació i racisme com l'anomenada «islamofòbia». Per tal de conèixer amb més profunditat el tema, ens aproximarem a la qüestió mitjançant bàsicament aportacions teòriques que ens proporciona l'esmentat informe Raxen Especial 2011, ja que en el contingut profunditza entorn la temàtica. D'aquesta forma, podem dir que per aquest informe

¹ Informació extreta de l'informe *Estat del Racisme a Catalunya*, SOS Racisme 2011. Veure bibliografia.

«islamofòbia és tot allò que fa referència a atacs ofensius i sentiments negatius cap a l'Islam i per extensió als seus fidels, els musulmans». Com bé apunta l'informe, podem dir que el concepte «islamofòbia» és tracta d'una expressió d'intolerància extrema cap als musulmans que està posant les bases per un fanatisme que justifica l'agressió als musulmans pel sol fet de ser-ho. Sovint el concepte s'usa de forma inapropiada per desprestigiar o silenciar les legítimes crítiques a l'Islam en relació a les llibertats civils i els drets humans. Tal com adverteix l'informe, la tendència que promouen tant l'augment de la xenofòbia com el populisme antiimmigrant és alimentar la confusió entre les crítiques legítimes als dogmes religiosos de l'Islam i l'estigmatització dels seus creients i fidels. D'altra banda, si parlem d'estigma cap a la població musulmana cal que tinguem present el què ens diu l'especialista Martín Muñoz, Gema (2011) sobre el terme «islamofòbia». Com bé explica aquesta professora, que exerceix de directora de la «Casa-Àrabe-IEAM» el concepte d'«islamofòbia» és un neologisme que va començar a utilitzar-se a la dècada dels 90 per referir-se a les percepcions globals negatives i pejoratives sobre l'Islam. Tanmateix, no és relativament fins l'any 2001 que es comença a consolidar i generalitzar l'ús del concepte sobretot, després que l'ens especialitzat en la investigació sobre diversitat cultural i ètnica «Runnymede Trust» en fes una definició el 1997. Així doncs, des de la ONG britànica «Runnymede Trust» que es defineix amb el lema «*intelligence for multi-ethnic Britain*» ja fa uns anys havien apuntat al sorgiment d'aquest nou fenomen en una de les seves publicacions² i per això les seves aportacions han estat considerades de referència sobre el tema. Segons la conceptualització que fa aquesta organització, són 8 les característiques associades a l'«islamofòbia»:

1. Considerar l'Islam com un fet monolític i resistent al canvi.
2. Considerar l'Islam com una realitat diferent que no té valors comuns amb les altres cultures.
3. Considerar l'Islam inferior a Occident i percebre que aquest és bàrbar, irracional, primitiu i sexista.
4. Considerar l'Islam violent, agressiu, amenaçador, propens al terrorisme i al xoc de civilitzacions.
5. Considerar l'Islam com una ideologia política utilitzada per aconseguir avenços polítics o militars.
6. Rebutjar de forma global les crítiques que l'Islam formula a Occident.
7. Utilitzar l'aversion vers l'Islam per justificar practiques discriminatòries cap a la població musulmana i excloure-la de la societat dominant.
8. Considerar que l'hostilitat vers els musulmans es natural i normal.

També l'«European Youth Centre Budapest» formula una definició del concepte en la seva

² Veure bibliografia *Islamophobia: A challenge of us all* Runnymede Trust 1997.

publicació de l'any 2004³. En aquest cas l'«islamofòbia» és considerada *«la por o els prejudicis cap a l'Islam, els musulmans i tot allò relacionat amb ambdós. Ja sigui mitjançant formes quotidianes de racisme i discriminació o altres formes més violentes, la islamofòbia constitueix una violació de drets humans i és una amenaça per a la cohesió social»*.

D'altra banda, les aportacions que fa Gemma Martín Muñoz a través de l'article esmentat unes línies més amunt, també resulten interessants. L'autora ens diu que la nostra relació amb l'Islam ha acumulat tota una sèrie de percepcions negatives dominades per prejudicis i estereotips. Això ha estat segons el seu criteri, perquè s'ha interioritzat una imatge reduccionista i monolítica del nosaltres i ells. L'autora explica que des de fa temps hi ha hagut un procés d'elaboració occidental en el que l'Islam i els individus que l'integren s'han etiquetat ideològicament com una força global dominant fet que ha permès que s'interpreti el comportament i la definició cultural d'una gran massa de persones com una entitat uniforme, única. S'ha conformat el pensament del tots són un, ignorant la gran diversitat que hi ha dins l'àrea geogràfica del món àrab-islàmic. Aquest reduccionisme acompanyat dels estereotips sorgits després dels atemptats de l'11 de Setembre o dels de Madrid i Londres han propiciat la percepció occidental de l'Islam com una entitat separada sense valors en comú amb els occidentals i en la qual hi tenen lloc la irracionalitat, el fonamentalisme i el fanatisme, exercint de caldo de cultiu del concepte «islamofòbia».

Darrerament, els organismes internacionals han generalitzat l'ús del concepte la qual cosa significa que s'admet l'existència del problema i les seves potencials conseqüències com la desprotecció dels drets humans fonamentals, l'exclusió social, el possible trencament de la pau social i la probabilitat de desordres públics. En realitat, diferents òrgans internacionals de defensa dels drets humans han començat a observar amb preocupació el desenvolupament de comportaments d'intolerància i discriminació cap als musulmans en part, gràcies l'elaboració de diferents informes per part de l'Observatori Europeu del Racisme i la Xenofòbia com també de l'Informe Raxen. Actualment, és l'Agència Europea de Drets Humans la que de manera més punyent està posant damunt la taula el creixement d'actituds i comportaments antimusulmans. Abans de tancar les referències al terme «islamofòbia» cal anomenar també l'informe de 2006 de l'«European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia»⁴, doncs aquest ens permet tenir una perspectiva de la percepció que sembla tenir la població musulmana que viu a la Unió Europea. Aquest informe ens confirma que existeix entre les persones musulmanes que viuen als països de la Unió Europea, un sentiment de percepció d'aquesta nova manifestació d'intolerància i xenofòbia anomenada «islamofòbia» i en certa manera, ens constata una realitat latent: l'existència en forma de discriminació i intolerància cap als

³Veure bibliografia *Islamophobia and its Consequences on Young People* European Youth Centre Budapest 2004.

⁴ Veure bibliografia *Perceptions of discrimination and islamophobia. Voices from members of muslim communities in the European Union* European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia 2006.

musulmans a través del creixement de la «islamofòbia». Encara que per altre banda l'informe alerta de la precarietat i l'escassetat de fonts per a poder conèixer la percepció real i extensivament la situació real en cada un dels països que conformen la Unió Europea.

Finalment, cal dir que el terme «islamofòbia» s'obre pas en les societats occidentals sense que n'existeixi una definició consensuada ni tampoc una enunciació jurídica establerta fet que sovint provoca que no és reconeguin actes d'intolerància vers les persones musulmanes. No obstant, en aquest treball utilitzarem la definició d'«islamofòbia» esmentada anteriorment, realitzada pel «think tank» britànic «Runnymede Trust» com a referent en el marc teòric i pràctic de la investigació social.

2.5. «Occidentofilia», «occidentofòbia», «occidentolopatia»

Si cerquem una mica més aprop, podem trobar noves aportacions teòriques que ens parlen d'elements interessants per a la recerca. Així doncs, tal i com ens diu Merinero (2011:4) des de fa molts anys, ja en l'inici de la colonització, les relacions entre Europa i el món àrab-islàmic han estat canviant fins a dia d'avui. La percepció que el món àrab-islàmic pot tenir del món occidental i d'Europa sobretot és resultat de l'evolució geopolítica i de la multiplicitat d'aquestes relacions però bàsicament podem dir que el món àrab-islàmic contempla Europa des de dos prismes o paradigmes diferents: la seducció i el rebuig. Fascinació i confrontació han estat sentiments paral·lels al llarg de la història de l'univers entre Europa i el món àrab-islàmic i al mateix temps podem dir que s'han anat alternant actituds d'«occidentofilia» i «occidentofòbia», conceptes que seguidament abordarem. La «occidentofilia», entesa com aquella imitació de models i formes occidentals per part del món àrab-islàmic, serà amb els anys contestada davant l'experiència del fracàs dels models europeus imposats mitjançant pràctiques d'exclusió i repressió. Aquesta contestació serà portada a terme des d'un sentiment d'«occidentofòbia» que s'expressarà mitjançant una crítica hostil al món occidental per part del món àrab-islàmic. La crítica que és fa des del món àrab-islàmic a Occident hi extensivament a Europa, és a dir, el concepte d'«occidentofòbia» anomenat anteriorment, és basa en:

- El comportament parcial i el criteri desigual entre les relacions que s'han donat entre Europa i el món àrab-islàmic com per exemple la qüestió de Palestina, la creació de *l'eix del mal*, els bombardejos d'Iraq o el comportament europeu davant l'estat d'Israel i Aràbia Saudita.
- Les relacions geopolítiques d'Occident i el recolzament que presta Europa als dirigents occidentalitzats del món àrab-islàmic, a governs tirànics o antidemocràtics mitjançant profitoses aliances que beneficien únicament a Europa.
- La incapacitat d'Occident per reconèixer altres referències culturals que no siguin les pròpies

erigint-se Europa com un monopoli de la universalitat i exigint a la resta del món l'acceptació del seu propi sistema de valors. Tot exclouent altres maneres de fer extra-occidentals amb l'argument que tenen una incapacitat per a integrar-se en l'ordre mundial dominant actual.

Com apunta l'autora de l'article esmentat anteriorment, la crítica que és fa a Occident s'articula en una situació dissonant o ambivalent on es barregen sovintejadament sentiments d'atracció i de rebuig. D'aquesta forma, podem dir que el món àrab-islàmic tant opta per tenir un discurs polític majoritari de desaprovació a Occident com al mateix temps posa de manifest una gran admiració i adoració de tot allò científic que representa el progrés occidental. Tanmateix, conceptes com «occidentolopatia», que fa referència a la incapacitat d'Occident de ser permeable a altres cultures, o termes referits a l'Amèrica del Nord com arrogància mundial o el gran dimoni, són una resposta a tot el vocabulari difós des d'Occident cap al món àrab-islàmic i cap a les persones musulmanes. Així doncs, és confirmada l'existència de manifestacions negatives cap al món occidental articulades des del món àrab-islàmic sota conceptes com l'«occidentofòbia», la «occidentolopatia» o l'«occidentofília». Termes que de forma paral·lela i antagònica a l'esmentat concepte d'«islamofòbia», són un lloc dins al món àrab-islàmic.

2.6. La influenciabilitat en l'adolescència: Identitat personal i identitat social.

Arribats aquest punt, cal cercar aportacions teòriques entorn les característiques socials dels joves ja que aquests es situen en l'epicentre de la investigació. D'aquesta manera, trobem les següents aportacions pel que fa a l'adolescència i les seves etapes.

El concepte *adolescència* podem dir que és un concepte propi de l'època moderna, ja que antigament no es concebia una etapa com la que representa aquesta, doncs es passava de ser infant a ser adult de forma més aviat sobtada. De fet, Rousseau cap al 1762 va ser el primer autor que va considerar l'adolescència com una fase diferenciada del desenvolupament humà. Així doncs, podem dir que el concepte adolescència és utilitzat per les cultures modernes de les societats occidentals per a distingir amb precisió l'etapa intermèdia entre la infància i l'adultesa. Tanmateix, hi ha diferents factors en les societats occidentals que han contribuït a estendre i desenvolupar el concepte d'adolescència. Aquests són bàsicament tres:

- El fet de seguir estudiant després d'haver acabat un grau universitari.
- El fet que el matrimoni tingui lloc cada vegada amb més freqüència cap als 30 anys.
- Els tipus de contractes i els salaris de les joves que treballen de forma temporal.

Encara que existeixen diferents aportacions de disciplines molt diferents que proven d'explicar el concepte, adoptarem com a referència per al treball la definició que fan els autors

Carretero,Palacios,Marchesi (1991):

“L'adolescència és en certa mesura una construcció social derivada del desenvolupament de les societats modernes i industrials. En èpoques passades no és pot dir que existís una etapa similar a l'adolescència. La seva aparició com a objecte d'estudi, és deu probablement, a la necessitat d'establir un període intermedi entre la maduresa física completa de l'individu i la seva incorporació al món laboral.”

En aquest sentit, les consideracions més importants a nivell general diuen que l'adolescència comença a la pubertat que és quan tenen lloc els canvis biològics més importants. Tot i això, encara que molts autors coincideixen que l'etapa comença amb els canvis que porten les persones a la maduresa sexual hi ha certa confusió en delimitar quan acaba. Tanmateix, sí que s'associa el final de l'adolescència amb la maduresa psicològica i social de la persona. D'aquesta manera, en aquest treball adoptarem com a referència la divisió que fa de l'adolescència la psicologia del desenvolupament. Aquesta disciplina ens diu que l'adolescència és considera una etapa més aviat llarga en les societats occidentals i que és subdivideix en tres fases:

- Adolescència primerenca
- Adolescència mitjana o central
- Adolescència final

En aquesta investigació ens centrarem en l'adolescència mitjana o central que és aquella que està compresa entre les edats dels 14 als 16 anys, ja que l'àmplia majoria de la població diana està representada per joves d'aquestes edats. Aquesta etapa, és concebuda com a central en l'adolescència per el seu alt contingut de formació de les identitats tant personal com social i sobretot. Seguint les indicacions de Henri Tajfel el qual ens diu que tant la categorització social com les identitats social i personal són articuladors dels processos psicosocials de les persones, entendrem per a identitat social i identitat personal les següents definicions de l'autor que apareixen al manual de Arias Orduña, Ana Victoria (2007:787):

Identitat social

“resultat de l'auto-definició a partir de la pertinença a un cert grup social.”

Identitat personal

“definició de la persona a partir dels trets únics i idiosincràtics.”

Aquesta etapa de l'anomenada adolescència mitjana o central correspon al Cicle Superior de l'Educació Secundària Obligatòria i està caracteritzada per la preocupació per l'afirmació personal i social.

Algunes de les característiques més significatives i rellevants d'aquesta etapa cabdal en el desenvolupament humà, es descriuen en la taula que s'adjunta a continuació:

ADOLESCÈNCIA MITJANA O CENTRAL	
Preocupació per l'afirmació personal i social	
Característiques pròpies de l'etapa:	
<ul style="list-style-type: none">• Afirmació personal• Cerca d'autonomia• Desig d'afirmar l'atractiu sexual i social• Diferenciació del grup familiar• És qüestionen posicionaments previs i aspectes conductuals• Exploració de capacitats personals• Grups socials heterosexuats• Interès per a noves activitats• Necessitat de situar-se un mateix davant el món• Preocupació per lo social	

Taula 1: Característiques de l'etapa de l'adolescència mitjana o central. Adaptació de l'obra de Alejandra Llarela «Estudio descriptivo sobre la influencia de la sociedad de consumo en los valores y hábitos de los adolescentes de la provincia de Barcelona» (2007:14:18).

Com hem vist, en aquesta etapa de l'adolescència mitjana o central tot allò relacionat amb la construcció de la identitat personal i social pren un protagonisme cabdal, doncs és en aquesta etapa que hi ha un procés que podríem anomenar d'auto reafirmació personal i social. Per tant, podem dir que és en aquesta etapa on apareix un risc important d'influenciabilitat com una amenaça per a la construcció i desenvolupament d'aquestes identitats socials i personals dels adolescents. Degut als canvis que estan experimentat aquests adolescents i també a la preocupació per lo individual i lo social, els adolescents són més influenciables que no pas els infants o els adults. En part també, perquè el ràpid desenvolupament de les societats i altres factors com la multiplicitat de influències culturals han propiciat una confusió de valors. Els adolescents, poden sentir-se mancats de referents per aquesta situació de confusió de valors i per consegüent, poden ser més influenciables, ja que de fet en l'adolescència estan forjant la seva identitat personal i social així com també el seu sistema de valors.

3. Part pràctica

En relació amb les aportacions del marc teòric, els objectius del present estudi es centraran en:

3.1. Objectius del treball

- Realitzar un anàlisi descriptiu del coneixement i les actituds dels joves de 3er i 4rt d'E.S.O no musulmans sobre la població musulmana.
- Realitzar un anàlisi descriptiu del coneixement i actituds dels joves de 3er i 4rt d'E.S.O musulmans sobre la població musulmana i la població no musulmana.

3.2. Contextualització

Per tal de contextualitzar la investigació social⁵, podem dir que l'objecte d'estudi de la investigació és troba a la ciutat de Vic, capital de la comarca d'Osona. Segons les darreres dades del 2012 de l'Institut d'Estadística de Catalunya, la ciutat registra una població de 41.191 habitants, dels quals 30.959 són de nacionalitat espanyola i 10.232 són de nacionalitat no espanyola o estrangera. D'aquesta manera, podem dir que la ciutat de Vic té un percentatge del 25% de població estrangera. Si ens centrem en aquests últims habitants, segons l'estructura de la població per continents podem dir que del total mencionat anteriorment (10.232 habitants) 1.022 persones tenen la nacionalitat de la resta de països dins la Unió Europea, 164 tenen la nacionalitat de la resta de països d'Europa fora de la Unió Europea, 2.989 tenen la nacionalitat d'algun país africà, 172 tenen la nacionalitat d'algun país de l'Amèrica del Nord i Central, 1.444 tenen la nacionalitat d'algun país de l'Amèrica del Sud i finalment 1.411 tenen la nacionalitat d'algun país d'Àsia o Oceania. A nivell del principat de Catalunya, el percentatge de població estrangera dins la totalitat de la població catalana segons el Padró d'habitants a 1 de gener del 2012, podem dir que és d'un 15,7%.

No obstant, pel que fa al nombre actual de persones no musulmanes i persones musulmanes a la ciutat de Vic es una dada que es desconeix. Encara que no es disposen de dades concretes pel que fa a Vic en quant a les persones musulmanes, sí que podem destacar que segons l'estudi sobre la població musulmana⁶ realitzat per la «Unión de Comunidades Islámicas de España» (UCIDE) aquest 2012, a la Comunitat Autònoma de Catalunya (CAC) hi ha actualment un total de 390.000 persones de religió musulmana, de les quals un 10% tenen nacionalitat espanyola i la resta nacionalitat no espanyola o estrangera. En aquest sentit es important dir que segons aquest estudi, al llarg de tot el territori català podem trobar registrades un total de 181 entitats musulmanes així

⁵ Per a l'elaboració d'aquest apartat s'han consultat diferents dades de l'Idescat.

⁶ Veure bibliografia *Estudio demográfico de la población musulmana, Explotación estadística del censo de ciudadanos musulmanes en España referido a fecha 31/12/2012* Unión de Comunidades Islámicas de España, Observatorio Andalús 2012.

com també 169 centres de culte musulmà o mesquites. Encara que no es disposen de dades a nivell comarcal, a nivell de Vic podem dir que hi ha un total de 5 entitats musulmanes registrades formalment i 2 centres de culte islàmic.

D'altra banda, també cal mencionar que segons les últimes dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, 7.388 habitants de la ciutat de Vic són persones d'entre 0 i 14 anys i que 27.368 són persones d'entre 15 i 64 anys. Per tal d'ajudar a contextualitzar la investigació es important dir que a la ciutat hi ha un total de 8 centres d'Educació Secundària Obligatòria de titularitat pública, concertada o privada, dels quals jo n'he escollit 3 per al desenvolupament de la investigació social, bàsicament per una qüestió de facilitat en l'accés. Pel que fa al sexe, és comptabilitza que a la ciutat de Vic hi ha 20.412 homes i 20.779 dones.

3.3. Metodologia

3.3.1. Tipus d'estudi

Aquesta investigació social és tracta d'un estudi per enquesta a través d'un qüestionari. El tractament de les dades obtingudes es basa en una metodologia mixta quantitativa i qualitativa.

3.3.2. Mostra

La població diana d'aquesta investigació són els joves que estudien als Instituts de la comarca d'Osona. Evidentment, com que és tracta d'un volum molt gran d'alumnes, he agafat una mostra d'aquesta població diana. Per tal d'escollir aquesta mostra he utilitzat la tècnica de mostreig no probabilístic i he seleccionat els Instituts a propòsit. Tanmateix, la mostra d'aquesta investigació social està formada per persones joves que oscil·len entre els 14 i 18 anys. La mostra és heterogènia, és a dir, que està formada per noies i nois i està representada per un total de 88 alumnes de la comarca d'Osona dels cursos de 3er i 4rt d'E.S.O, tant d'Instituts públics com de concertats o privats.

3.3.3. Criteris d'inclusió

Com s'ha explicat anteriorment, s'han seleccionat els Instituts a propòsit així com també segons la facilitat d'accés. Les persones participants de la investigació social han estat escollides de mutu acord per a la direcció i/o coordinació pedagògica dels diferents centres i jo, sobretot en funció de la disponibilitat de temps i també de la facilitat en l'accés. Les úniques condicions que s'han posat damunt la taula han estat que les persones participants fossin adolescents de 3er i 4rt d'E.S.O i que jo tingués el vist-i-plau de la docent responsable del grup de participants.

3.3.4. Instrument

Per a la recollida de dades d'aquesta investigació social s'ha utilitzat com ja s'ha explicat anteriorment, el disseny d'un enquesta amb un qüestionari en línia⁷. Aquest qüestionari ha estat creat *ad hoc* per a la investigació tot fent ús de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació. S'han utilitzat com a instrument de la recerca tant el compte de correu electrònic de *gmail* investigaciouvic@gmail.com com també l'eina formulari en línia del *google drive*.

Pel que fa a la compte de *gmail*, s'ha emprat com a instrument facilitador de l'enllaç del formulari en línia de *google drive*. Referent al formulari en línia de *google drive*, s'ha utilitzat com a eix central de la investigació social. Aquest formulari ha estat dissenyat de forma curosa tenint en compte les característiques d'aquest treball i ha estat validat per dues professionals docents que treballen en la investigació social des de la Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la UVic.

El formulari en línia ha estat dissenyat a propòsit per a cercar 2 tipus d'opinions diferents: les d'aquelles persones adolescents no musulmanes i les de les persones adolescents musulmanes. En la primera part del formulari trobem una petita explicació a tall d'introducció de la matèria que és vol preguntar a la persona participant de l'enquesta així com també preguntes d'identificació com l'edat, el tipus d'Institut, el lloc de naixement o els estudis que està cursant. Seguidament, trobem una pregunta filtre que deriva a un tipus concret de preguntes en funció de si la resposta de la persona enquestada és no musulmana o musulmana. En el cas que la persona sigui no musulmana, salta a una pàgina on es troba un total de 15 preguntes, 4 preguntes de resposta oberta i 6 preguntes de resposta tancada a sí o no i 5 preguntes a respondre en format escala de likert (escala psicomètrica de l'1 al 5 emprada per a mesurar actituds). Dins aquestes preguntes en podem trobar del tipus preguntes d'acció referents a activitats dels enquestats o preguntes d'opinió referents a saber que pensa la persona sobre un tema. D'altra banda, en el cas que la persona sigui musulmana, salta a una pàgina on es troba un total de 14 preguntes, 5 preguntes de resposta oberta, 5 de resposta tancada a sí o no i 4 preguntes a respondre en format escala de likert (escala psicomètrica de l'1 al 5 emprada per a mesurar actituds). Dins aquestes preguntes en podem trobar del tipus preguntes d'acció referents a activitats dels enquestats o preguntes d'opinió referents a saber que pensa la persona sobre un tema. Finalment, un cop han respost aquestes preguntes ambdós persones participants de l'enquesta tant no musulmanes com musulmanes, salten a una pàgina comuna en la qual s'agraeix la participació en la investigació i de forma opcional és demana que posin una adreça de contacte, correu electrònic, en el cas que estiguin interessades en rebre l'informe de resultats de la investigació.

⁷ El qüestionari és pot consultar en línia o també a l'annex 7.3. Formulari en línia de *google drive*.

El formulari ha estat actiu per a les respostes des del dia 10 d'abril al dia 30 de maig i és pot consultar encara a dia d'avui al següent enllaç: <https://docs.google.com/spreadsheets/viewformformkey=dGpDSm1oVnl3TVRnRXICWDBBT2tqV3c6MA>.

3.3.5. Procediment

Per tal d'aconseguir passar l'instrument de la investigació social a les persones participants s'ha procedit bàsicament de dues formes diferents.

La primera manera de procedir, ha estat per la via directe i a partir de la meua presència davant el grup de persones participants. El procediment bàsicament consistia en el passi del qüestionari *in situ* a l'aula d'informàtica de l'Institut. D'aquesta manera, jo entrava a l'aula, feia una breu explicació de la investigació i acte seguit escrivia a la pissarra el nom del compte de *gmail* investigaciouvic@gmail.com i la contrasenya per tal que els participants accedissin dins el compte. Allà hi trobaven un únic mail a la llista principal de la safata d'entrada⁸. El contingut d'aquest mail eren les instruccions necessàries bàsiques per a respondre el qüestionari i l'enllaç al formulari en línia. Els participants després de llegir les instruccions, clicaven damunt l'enllaç i un cop obert el formulari en línia començaven a contestar. Quan arribaven a l'última pàgina premien enviar i automàticament el *google drive* recollia les respostes.

La segona forma de procedir ha estat per via indirecte i sense la meua presència davant el grup de persones participants. Aquesta forma de procedir bàsicament consistia en un procés similar a l'explicat anteriorment però amb el tutor fent la meua funció. El procediment consistia en que el personal docent de l'Institut informava a les persones participants que anirien als ordinadors per a contestar una enquesta en format en línia sobre temes d'actualitat. D'aquesta forma, el docent en qüestió s'enduaia els participants a l'aula d'informàtica. Un cop allà, aquest deia als alumnes que entressin al compte de *gmail* investigaciouvic@gmail.com tot facilitant la contrasenya per tal de poder accedir a respondre l'enquesta. Quan els participants accedien dins el compte, allà hi trobaven un únic mail a la llista principal de la safata d'entrada i es repetia el procés de resposta de la primera forma de procedir.

3.3.6. Aspectes ètics

Durant el transcurs de tota la investigació social, tant en el procés d'aquesta com en la confecció dels resultats l'ètica ha estat un element important. Pel que fa al procés, tant en la confecció del marc teòric com sobretot en la creació del formulari en línia s'ha tingut en compte l'ètica.

⁸ Veure l'annex 7.4. Correu instruccions qüestionari.

En aquest sentit, el formulari en línia ha estat elaborat curosament per a no ferir les sensibilitats de les persones participants, encara que algunes preguntes relacionades estretament amb el marc teòric podien resultar un xic grolleres o punyents per a la persona enquestada. Cal dir que durant el procés de resposta de les persones participants, s'ha respectat en tot moment l'anonimat de les persones. En relació a l'informe de resultats el treball segueix en la mateixa línia de fer prevaldre la responsabilitat ètica. En aquest sentit, en cap moment s'han anomenat en l'apartat dels resultats ni els noms dels centres de secundària ni els noms de les persones docents que van contribuir a facilitar la investigació. Evidentment, tampoc s'anomena cap referència que pugi permetre al lector identificar els Instituts i/o les persones participants.

Finalment, cal dir que no s'empra cap nom en tot el treball doncs com he explicat abans, les respostes eren anònimes així com també es volia procurar l'anonimat de totes les persones que han fet possible la investigació per una qüestió d'ètica.

4. Resultats

Els resultats que es presenten a continuació són el producte recollit mitjançant l'aplicació del formulari en línia per a obtenir respostes en relació als estereotips racials en la població adolescent de 3er i 4rt d'E.S.O de 3 centres de secundària de la ciutat de Vic.

Un cop analitzades les dades recollides en el formulari en línia de *google drive* s'ha decidit classificar els resultats en un primer apartat de forma general i en un segon bloc, de forma diferenciada a partir de les dues variables principals de la investigació (persones no musulmanes o musulmanes) amb la intenció de fer més amena la descripció dels resultats i facilitar-ne la comprensió.

Per començar l'informe de resultats es farà esment a les dades recollides que permeten la identificació sociodemogràfica de les persones participants de la investigació social. Més endavant, s'entrarà en profunditat a les respostes copsades en les dues variables (no musulmanes o musulmanes). En aquest punt, s'entrarà en detall entorn diferents respostes obtingudes de les preguntes d'acció referents a activitats dels enquestats així com també, a les respostes obtingudes a partir de les preguntes d'opinió referents a saber que pensa la persona sobre un determinat tema.

Les respostes recollides en aquest primer apartat «Omple les següents dades» ens han servit per a conèixer algunes dades importants referents al perfil genèric de les persones participants.

A nivell general, podem dir que han participat de la investigació un total de 88 persones de 3 Instituts diferents de la ciutat de Vic compresos entre les edats de 14 a 18 anys. D'aquestes 88 persones que han respost el formulari en línia, un 51% són homes i un 49% són dones. Pel que fa al tema de l'edat, un 2% diu tenir 18 anys (2 persones), un 8% diu tenir 14 anys (7 persones) i un 10% diu tenir-ne 17 (9 persones). El gruix més important de persones que han contestat el trobem en les edats de 15 anys i 16 anys amb un 43% (38 persones) i un 36% (32 persones) respectivament.

En aquest apartat, també cal mencionar que de les persones participants de la investigació un 74% marquen haver nascut a «Catalunya» (65 persones), un 11% marquen la resposta «Resta del món» (10 persones) i un 15% (13 persones) responen l'opció altres «Other». D'aquestes 13 persones (15%) que escullen l'opció «Other», 5 escriuen «Marroc», 1 «Ecuador», 1 «Colòmbia», 1 «Índia», 1 «Perú», 1 «Països Catalans», 1 «Rabat», 1 «Gran parc» i 1 «Mart». Pel que fa a la població on estudien les persones participants, un 95% respon Vic, un 1% respon Manlleu i un 3% respon «Other», escrivint les següents respostes: 1 persona escriu «sao-Paulo», 1 escriu «GURBI» i 1 escriu «sota el pont».

Preguntats sobre l'Institut on estudien els participants, aquests responen en un 94% Públic (83

persones), en un 3% Concertat (3 persones) i en un 2% Privat (2 persones). Les dades recollides referents a la indicació del curs que estan estudiant, un 22% (19 persones) cursen 3er d'E.S.O i un 78% (69 persones) cursen 4rt d'E.S.O.

Un cop arribats a la pregunta filtre que deriva en funció de la resposta «Ets musulmà o musulmana?», podem dir que un 19% respon «Sí sóc musulmà o musulmana» i un 81% respon «No sóc musulmà o musulmana» la qual cosa ens permet dir que de les 88 persones participants, 17 diuen ser musulmanes i 71 diuen no ser-ho. A partir d'aquí es tractaran de forma separada les respostes copsades en les dues variables de la investigació: variable 1 «Sí sóc musulmà o musulmana» i variable 2 «No sóc musulmà o musulmana».

4.1. Respostes variable 1 «Sí sóc musulmà o musulmana».

En termes generals, per tal de descriure les persones participants podem dir que de les 17 persones que diuen ser musulmanes, 5 són homes (29%) i 12 són dones (71%). Pel que fa a les edats d'aquestes persones, el gruix més gran el trobem en les 12 persones que es situen en els 15 (35%) i 16 anys (35%), 6 i 6 persones respectivament. Tant sols 3 persones es situen en l'edat de 17 anys (18%), 1 persona en l'edat de 14 anys (6%) i 1 persona en l'edat de 18 anys (6%). En relació al lloc de naixement el percentatge més elevat marquen l'opció altres «Other» en un 41% que equival a 7 persones. D'aquestes 7 persones que marquen altres, 5 escriuen «Marroc», 1 escriu «Rabat» i 1 «Gran parc». Les altres 10 persones escullen dos tipus de respostes diferents, 5 marquen «Catalunya» (29%) i 5 marquen «Resta del món» (29%). Pel que fa a la població on diuen estudiar aquestes persones, 13 persones que equival a un 76% respon Vic, 1 persona que equival a un 6% respon Manlleu i 3 persones que equival a un 18% respon «Other», escrivint les següents respostes: 1 persona escriu «sao-Paulo», 1 escriu «GURBI» i 1 escriu «sota el pont». Preguntades sobre l'Institut on estudien, 13 d'aquestes persones responen Públic (76%), 2 responen Concertat (12%) i 2 responen Privat (12%). En les dades referents a la indicació del curs que estan estudiant, 13 cursen 4rt d'E.S.O (76%) mentre que 4 cursen 3er d'E.S.O (24%).

Pregunta: 1. Què creus que pensa la gent no musulmana d'una persona musulmana?

Les respostes recollides a aquesta pregunta oberta s'han plasmat en una taula de categories⁹. En general, les persones que han respost aquestes preguntes expliquen diferents pensaments categoritzats en un total de 6 categories diferents. Un gruix important de persones ha respost la pregunta a partir de la percepció d'estereotips que creuen que tenen les persones no musulmanes en les persones musulmanes. En aquest sentit, alguns expliquen que el què diu la gent no musulmana

⁹ Veure annex 7.1.1. Taula 2.

dels musulmans està basat en estereotips, és a dir, la categoria de l'estereotipatge. D'altra banda, un nombre reduït de persones ha respost basant-se en una opinió favorable cap al grup al qual pertanyen, és a dir, categoria d'opinió d'aprovació cap a les persones musulmanes. Aquests diuen que la gent no musulmana té un sentiment d'aprovació o positiu de la població musulmana. Finalment, trobem casos individuals en què diferents persones responen tenint en compte paràmetres d'higiene personal o conductes negatives. Alguns d'aquests expliquen que la gent no musulmana pensa dels musulmans que tenen conductes negatives associades a terrorisme així com també que són poc higiènics.

Pregunta: 2.Creus que hi ha confusió entre ser musulmà i alguna altre característica? Quina?

Les respostes recollides a aquesta pregunta oberta s'han plasmat en una taula de categories¹⁰. En general, s'han categoritzat 3 tipus de respostes, el sí, el no i la resposta no vàlida. Pel que fa a les persones que han respost afirmativament que és dona una confusió entre ser musulmà i alguna altre característica les aportacions són diverses: algunes diuen que és confon amb el país d'origen, d'altres amb aspectes conductuals i d'altres que és a partir d'estereotips que hi ha la confusió. D'altra banda, un percentatge més reduït, diu que no hi ha confusió amb cap altre característica encara que no explica els motius i una persona respon una expressió totalment fora de lloc considerada no vàlida per a la investigació.

Pregunta: 3.Dins el teu grup d'amics hi ha persones que no siguin musulmanes?

En resposta a aquesta pregunta tancada, un 65% diu que «Sí, més de dues», un 29% diu «No, cap», un 6% diu «Sí, dues» i un 0% diu «Sí, una». Per tant podem dir que un 71% de les persones musulmanes que han respost aquest qüestionari diuen tenir dins el seu grup d'amics a 2 o més persones no musulmanes.

Pregunta: 4.Fas alguna activitat esportiva o de diversió amb una persona no musulmana?

En aquesta pregunta tancada un 71% que equival a 12 persones respon «Sí» mentre que un 29% que equival a 5 persones respon «No», la qual cosa porta a dir que majoritàriament, les persones musulmanes que han respost el formulari en línia realitzen alguna activitat esportiva o de diversió amb persones no musulmanes.

Pregunta: 5.Consideres que les persones musulmanes en general tenen mala fama?

Aquest cop, els percentatges de les respostes referents a aquesta pregunta tancada són força igualats

¹⁰ Veure annex 7.1.2. Taula 3.

encara que la balança és decanta pel «No» en un 59%, mentre que el «Sí» representa un 41%. D'aquesta manera, podem dir que 10 persones, el percentatge majoritari, han optat per a respondre que «No» tenen mala fama i en canvi 7 persones han optat per respondre que «Sí» que la tenen.

Pregunta: 6.Perquè?

Les respostes recollides a aquesta pregunta oberta s'han plasmat en una taula de categories¹¹. En general, s'han recollit argumentacions del perquè sí i del perquè. Genèricament, les persones que argumenten el perquè dient que sí, ho fan a partir d'aspectes conductuals i/o paràmetres d'higiene personal. D'aquesta manera, expliquen que les persones musulmanes tenen mala fama per les conductes negatives d'aquests o bé per la poca higiene. En canvi, els que argumenten el perquè en clau negativa, expliquen que les persones musulmanes tenen mala fama per la imatge o els estereotips que és projecten sobre aquest grup social des de la societat o des d'altres grups. També cal mencionar, que una persona diu que les persones musulmanes realment poden tenir conductes positives encara que tinguin mala fama i que una altre basa el sentit del perquè no en el principi d'igualtat explicant que musulmans o no tots som persones.

Pregunta: 7.Consideres que els i les musulmanes tenen mania als no musulmans?

Les respostes recollides en aquesta pregunta tancada ens diuen que «No» en un 71% i que «Sí» en un 29%. Per tant, de les 17 persones musulmanes que han contestat, 12 opten per dir que «No» tenen mania i només 5 opten per di que «Sí» en tenen.

Pregunta: 8.Penses que es normal que en tinguin?

Les respostes a la pregunta tancada 8 que feia referència a la qüestió preguntada anteriorment (pregunta 7), ens diuen que un 82% respon que «No» és normal i d'altra banda un 18% respon que «Sí» que és normal tenir-ne. La freqüència absoluta ens delata que 14 persones musulmanes han optat pel «No» mentre que 3 persones han optat per dir que «Sí».

Les respostes recollides en l'apartat «Respon les següents preguntes segons el que creus que pensen les persones del teu voltant», han servit per a conèixer l'opinió de les persones enquestades en relació al seu entorn.

Pregunta: 9.Alguns familiars o amics teus consideren que les empreses contracten abans una persona no musulmana que una persona musulmana?

Les respostes recollides a aquesta pregunta oberta s'han plasmat en una taula de categories¹². En

¹¹ Veure annex 7.1.3. Taula 4.

¹² Veure annex 7.1.4. Taula 5.

general, les persones musulmanes que han respost manifesten de forma més majoritària que tenen la percepció que contracten abans les persones no musulmanes que les musulmanes. Encara que han sortit un total de 4 subcategories de la categoria Sí, 5 persones manifesten la percepció d'una amenaça cap a l'accés als llocs de treball de la població autòctona. Una persona diu que sí que contracten abans persones autòctones però en aquest cas explica que va en funció de les característiques de l'empresa. Una persona diu que depèn sense precisar cap explicació. D'altra banda, pel que fa a la categoria del No, han sortit 2 subcategories diferents. En aquest sentit algunes persones diuen que no és contracten abans persones no musulmanes que musulmanes però sense arguments. Tanmateix, algunes de les que sí que ho precisen expliquen que és una qüestió de currículum i que contracten a qui té millor currículum. És recull una resposta no vàlida.

Pregunta: 10. Penses que algunes persones consideren la modernitat occidental com una amenaça per al món islàmic?

Les respostes recollides a aquesta pregunta oberta s'han plasmat en una taula de categories¹³. En general, han sortit poques subcategories tant dins de la categoria del Sí com també dins la del No. Així doncs, podem dir que un grup reduït de persones musulmanes que han respost sí, fan servir arguments relacionats amb trets culturals i d'adscripció religiosa, encara que algunes persones només diuen que sí. Les que exposen alguns motius parlen del tema del vel o del rol de la dona considerant que occident pot fer canviar algunes coses referents a això. Algunes persones diuen que sí però no exposen motius. Pel que fa a les persones que diuen que no, hi ha diferents arguments. Una diu que tant el món occidental com l'islàmic vol modernitzar-se, una altre diu que és una qüestió de modes i una altre diu que no percep amenaça. Per últim, una persona diu que no i no exposa cap mena de motiu.

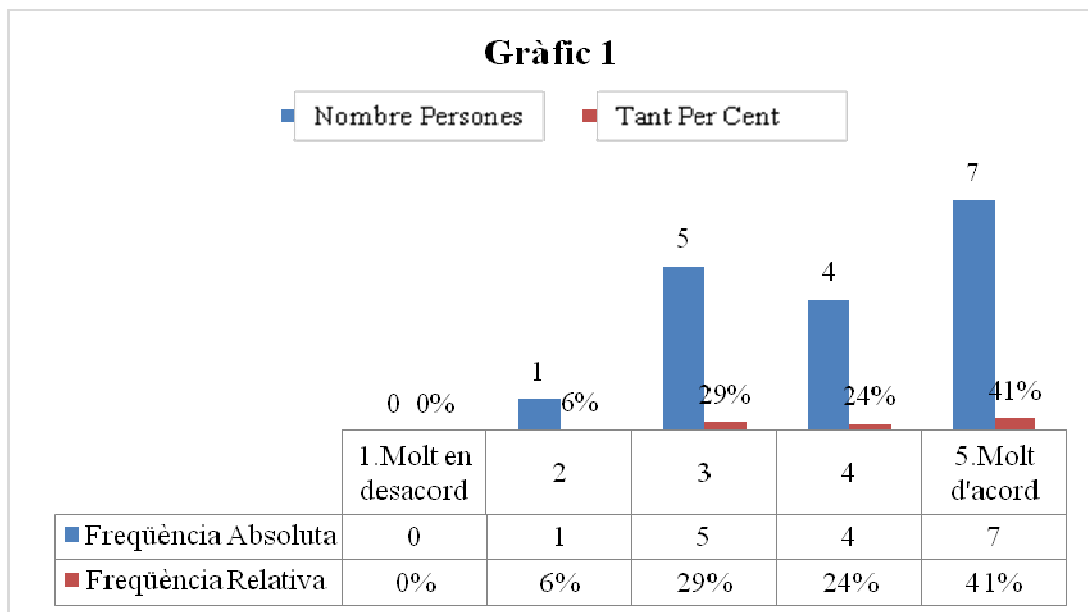
Les respostes obtingudes en l'apartat «Marca quin és el teu grau d'acord o desacord amb les afirmacions següents (tenint en compte que 1 és molt en desacord i que 5 és molt d'acord)», ens han servit per a conèixer l'opinió de les persones participants en relació a una temàtica concreta. Cal dir que en la pregunta 13, l'escala de likert és de l'1 al 4 a causa d'un descuit d'última hora.

Pregunta: 11. Les persones musulmanes prefereixen viure envoltades d'altres persones musulmanes.

Com podem veure al Gràfic 1 que s'adjunta a continuació, un 41% que representa 7 persones musulmanes manifesten estar-hi «Molt d'acord» mentre que cap 0% manifesta estar-hi «Molt en desacord». Al terme mig que seria el nombre 3, hi trobem un 29% que representa 5 persones mentre

¹³ Veure annex 7.1.5. Taula 6.

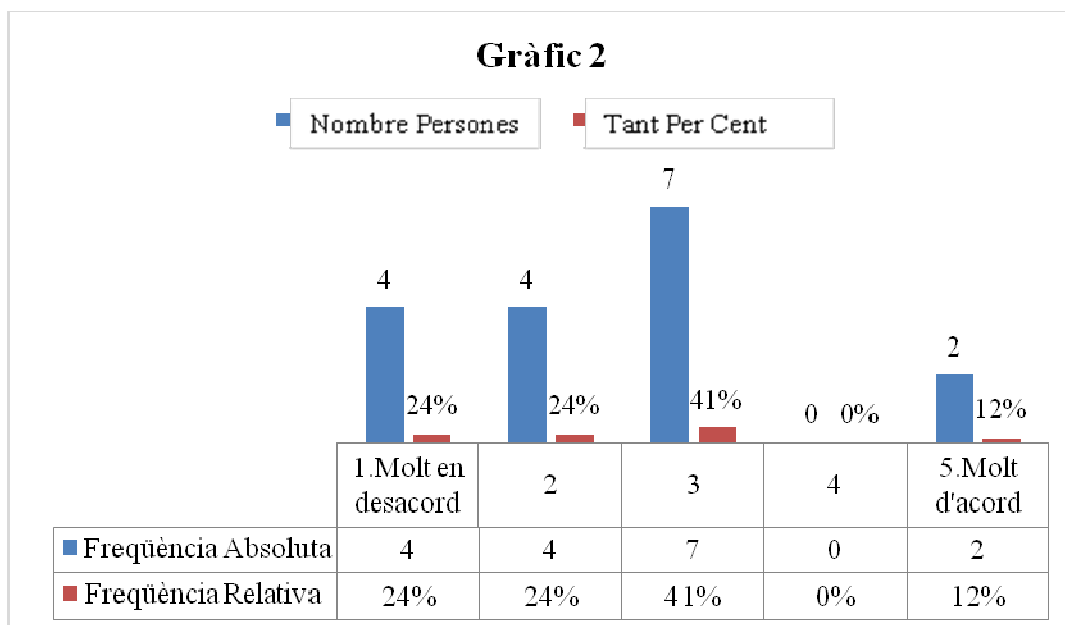
que un 24%, és a dir, 4 persones marquen el nombre 4 i per tant es situen més aprop del «Molt d'acord» que no pas del terme mig. Si ens fixem en les freqüències relatives, podem dir que del 100% un 65% és situen en els termes alts 4 i 5, la qual cosa ens diu que predominen les respostes properes al «Molt d'acord» en relació a l'afirmació¹⁴.

Pregunta: 12. La majoria de les persones no musulmanes són més propenses a la violència i el terrorisme que les persones musulmanes.

Com podem observar al Gràfic 2 que s'adjunta a continuació, a priori la resposta més predominant és la referent al terme mig 3 on hi trobem un 41% que representa 7 persones. Seguidament, els percentatges més elevats de resposta els trobem en els termes 1 i 2. En aquest sentit 4 persones que representen un 24% marquen «Molt en desacord» i 4 persones més que representen un 24% marquen el terme 2. El percentatge més baix el trobem en la resposta «Molt d'acord» que marquen 2 persones (12%). Al terme alt 4 hi trobem un 0% de les respostes i per tant cap persona ha escollit marcar-lo. Tot i això, si ens fixem en les freqüències relatives, podem dir que del 100% de persones musulmanes que han respost un 48% és situen en els termes baixos 1 i 2, la qual cosa ens diu que tot i que un 41% es situen al terme mig, predominen les respostes properes a «Molt en desacord» en relació a l'afirmació.

¹⁴ En totes les gràfiques que s'adjunten al treball, tal com indica la llegenda les freqüències absolutes del gràfic fan referència al nombre real de persones mentre que les relatives fan referència al tant per cent.

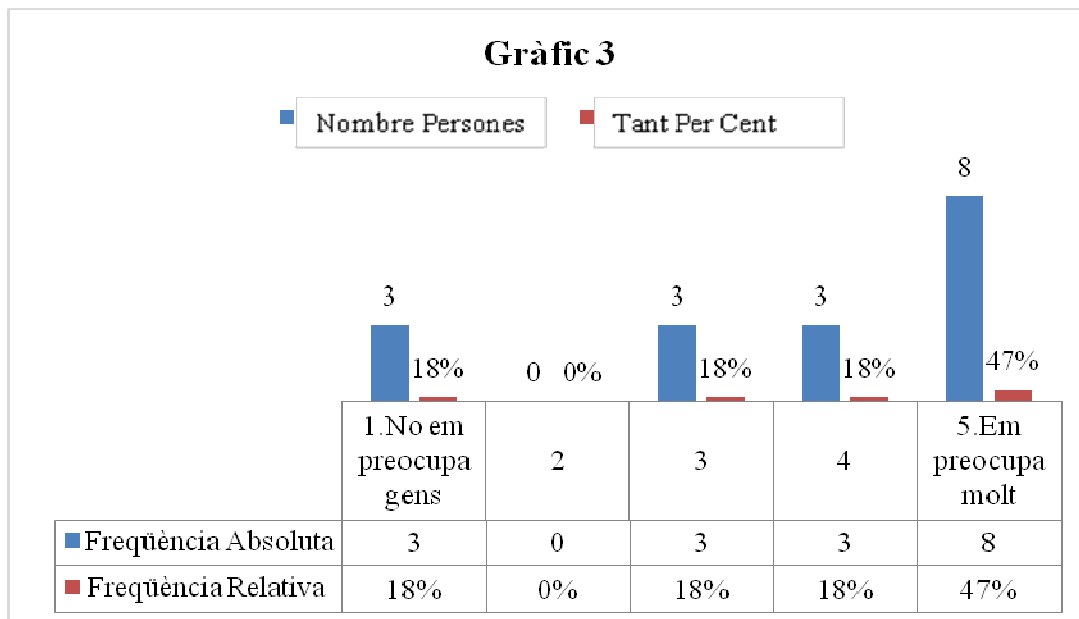

Pregunta: 13. Les persones musulmanes tenen més dificultats en l'accés als hospitals que les persones no musulmanes.

En les respostes referents a aquesta afirmació, trobem que predomina de forma clara la resposta del terme 1 «Molt en desacord» en un 76% que equival a 13 persones. Seguidament un 12% que equival a 2 persones marquen la resposta 4 «Molt d'acord», mentre que un 6% que representa 1 persona marca el terme 2 i un altre 6% que equival a 1 persona marca el terme 3. En aquest cas podem dir que majoritàriament les persones musulmanes estan «Molt en desacord» en què tinguin més dificultats en l'accés als hospitals que les persones no musulmanes. Degut a la tipologia de les respostes i a l'error comentat anteriorment, no s'ha cregut convenient adjuntar un gràfic.

Pregunta: 14. Et preocupa el ressorgiment a Europa i Catalunya de partits polítics racistes?

Tal com podem veure al Gràfic 3 que s'adjunta a sota, un 47% de les participants que representa 8 persones han escollit el terme 5 «Em preocupa molt». Al terme mig 3 hi trobem un 18% que representa 3 persones i al terme elevat 4 hi trobem un altre 18% que representa 3 persones. Finalment, al terme 1 «No em preocupa gens» hi trobem un 18% que representa 3 persones. Pel que fa al terme 2 hi trobem un 0% del total la qual cosa vol dir que no hi ha hagut cap resposta que hagi escollit aquest terme. D'aquesta manera, si observem les freqüències relatives més elevades 4 i 5, podem veure que del total 100%, un 65% que equivaldria a 11 persones manifesten la seva preocupació per l'afirmació anterior.

Finalment, abans d'acabar amb les respostes recollides en aquest apartat cal fer esment d'alguns dels diferents comentaris que les persones musulmanes han realitzat. 3 persones han escrit «No», 1 persona ha escrit «m'ha agradat» i un altre ha escrit «Molt bon qüestionari, amb preguntes molt claus i també molt actuals. Moltes gràcies». Els altres comentaris no són rellevants doncs alguns són paraules que no tenen res a veure amb el formulari o directament són expressions fora de lloc.

4.2. Respostes variable 2 «No sóc musulmà o musulmana».

En termes generals, per tal de descriure les persones participants que diuen ser no musulmanes podem dir que del total 71, 40 són homes (56%) i 31 són dones (44%). Pel que fa a les edats d'aquestes persones, el gruix més important el trobem en les persones que es situen en l'edat de 15 anys (45%) i 16 anys (37%), 32 i 26 persones respectivament. Un 8% que representa 6 persones diuen tenir-ne 14 i un altre 8% que representa 6 persones diuen tenir-ne 17. Tan sols 1 persona es situa en l'edat de 18 anys (1%). En relació al lloc de naixement el percentatge més gran marquen «Catalunya» en un 85% que representa 60 persones. Les altres persones marquen l'opció altres «Other» en un 8% que representa 6 persones. D'aquestes 6 persones, 1 escriu «Colòmbia», 1 escriu «Mart», 1 escriu «Països Catalans», 1 escriu «Ecuador», 1 «Índia», 1 escriu «Perú». Un percentatge del 7% que representa 5 persones marca «Resta del món». Pel que fa a la població on estudien les participants, la totalitat d'aquestes marquen Vic en un 100% que representa 71 persones. Preguntades sobre l'institut on estudien, aquestes persones responen Públic en un 99% que equival a 70 persones i 1 persona respon Concertat en un 1%. Cap persona respon Privat representant un 0%. En les dades referents a la indicació del curs que estan estudiant, 15 cursen 3er d'E.S.O (21%) mentre que 56 cursen 4rt d'E.S.O (79%).

Pregunta 1. Que és per tu una persona musulmana?

Les respostes recollides a aquesta pregunta oberta s'han plasmat en una taula de categories¹⁵ on s'ha categoritzat un total de 14 categories diferents. En termes generals, les persones no musulmanes descriuen a les persones musulmanes a partir d'elements força diferents. Tot i això, una gran majoria ho fa per l'adscripció religiosa o també per la suma d'aquesta amb els trets culturals. Algunes persones també les descriuen en funció del país d'origen o també de conductes negatives. Algunes persones les descriuen a partir d'un principi d'igualtat i les consideren persones iguals com les no musulmanes. No obstant, hi ha un predomini del fet religiós, del fet cultural i també del lloc geogràfic al moment de realitzar la descripció d'una persona musulmana per part d'una persona no musulmana.

Pregunta 2. Coneixes algun sinònim de musulmà?

Les respostes copsades en aquesta pregunta oberta s'han plasmat en una taula de sinònims.¹⁶ El reguitzell d'expressions i mots és variat però sobretot predominen «moro», «marroquí» i «magrebí» com a expressions sinònimes de musulmà emprades per a persones no musulmanes. Tot i això, cal dir que s'han manifestat un total de 13 mots sinònims diferents de musulmà.

Pregunta: 3. Dins el teu grup d'amics/es, hi ha alguna persona que sigui musulmana?

En resposta a aquesta pregunta tancada, un 48% diu que «No, cap», un 24% diu «Sí, més de dues», un 20% diu «Sí, una» i un 8% diu «Sí, dues». La resposta més majoritària és el «No, cap» que equival a que 34 persones no tenen dins el seu grup d'amics cap persona que sigui musulmana.

Pregunta: 4. Fas alguna activitat esportiva o de diversió amb una persona musulmana?

En aquesta pregunta tancada un 69% que representa 49 persones respon «No» mentre que un 31% que representa 22 persones respon «Sí», la qual cosa ens porta a dir que majoritàriament, les persones no musulmanes que han respost no realitzen cap activitat esportiva o de diversió amb persones musulmanes.

Pregunta: 5. Consideres que les persones musulmanes en general tenen mala fama?

Aquest cop, els percentatges de les respostes referents a aquesta pregunta tancada són força desiguals, doncs en un 85% que equival a 60 persones creuen que «Sí». En canvi, un 15% que equival a 11 persones s'ha decantat pel «No». Com podem apreciar, el percentatge majoritari de persones no musulmanes creu que les persones musulmanes tenen mala fama.

¹⁵ Veure annex 7.2.1. Taula 7.

¹⁶ Veure annex 7.2.2. Taula 8.

Pregunta: 6.Penses que és merescuda?

En aquesta pregunta que podríem dir és la continuació de l'anterior, un 56% que representa 40 persones respon «No» mentre que un 44% que representa 31 persones respon «Sí». Així doncs, el percentatge majoritari no creu que sigui merescuda la mala fama.

Pregunta: 7.Consideres que els i les musulmanes tenen mania als no musulmans?

Les respostes recollides en aquesta pregunta tancada ens diuen que «No» en un 74% i que «Sí» en un 27%. Per tant, de les 71 persones no musulmanes que han contestat, 52 opten per dir que «No» tenen mania i 19 opten per di que «Sí» en tenen.

Pregunta: 8.Penses que s'ho mereixen?

Les respostes a la pregunta tancada 8 que feia estreta referència a la qüestió preguntada anteriorment (pregunta 7), ens diuen que un 80% respon que «No» s'ho mereixen i d'altra banda un 20% respon que «Sí» que s'ho mereixen. La freqüència absoluta ens delata que 57 persones musulmanes han optat pel «No» mentre que 14 persones han optat per dir que «Sí».

Les respostes recollides en l'apartat «Respon les següents preguntes segons el que creus que pensen les persones del teu voltant», han servit per a conèixer l'opinió de les persones enquestades en relació al seu entorn.

Pregunta: 9.Alguns familiars o amics teus consideren que si no hi haguessin tants musulmans hi hauria més feina?

Les respostes a aquesta pregunta oberta han estat força diverses i s'han recollit en una taula de categories¹⁷. En termes generals, pel que fa la categoria afirmativa del sí, trobem 6 subcategories diferents. Majoritàriament, trobem argumentacions del sí basades en una percepció d'amenaça en l'accés als llocs de treball de la població autòctona, doncs expliquen que algunes persones musulmanes prenen la feina a persones no musulmanes. Una altre argumentació és basa en la discriminació positiva, doncs algunes persones expliquen que les persones musulmanes gaudeixen de més facilitats i ajudes per a tenir feina. Un grup reduït de persones exposa que té una percepció de què hi ha un nombre molt elevat de persones musulmanes que viuen a Catalunya i que per això és probable que passi el que diu l'enunciat. Poques són les persones que diuen que les feines de les persones musulmanes són precàries o que les persones que aproven l'afirmació són racistes. Pel que fa a la categoria del no, són poques les persones que escullen aquesta opció. Tot i això, trobem 4 subcategories que expressen coses diferents. Algunes persones neguen l'enunciat basant-se en el

¹⁷ Veure annex 7.2.3. Taula 9.

principi d'igualtat de tots els éssers humans i d'altres ho fan basant-se en què els musulmans agafen feines que no volen fer els no musulmans. Algunes persones responen que potser o depèn sense donar més explicacions i algunes també responen «no ho sé». És recull una resposta no vàlida.

Pregunta: 10. Penses que algunes persones consideren el món islàmic inferior al món occidental?

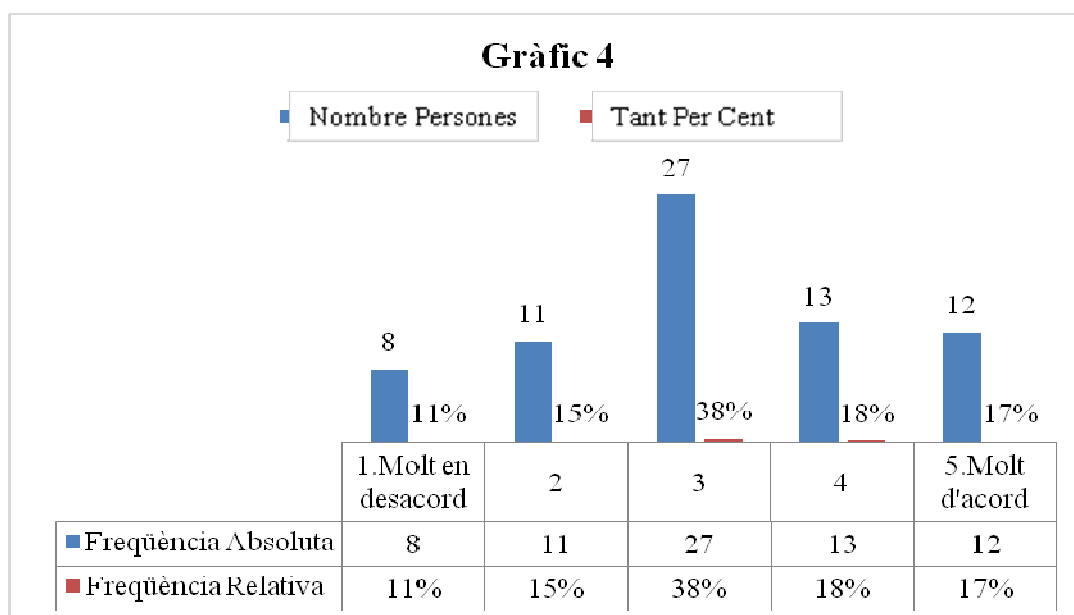
Les respostes a aquesta pregunta oberta han estat diverses i s'han recollit en una taula de categories.¹⁸ Pel que fa a la categoria de la resposta afirmativa sí, han sorgit un ventall de 10 subcategories diferents que expressen diferents sentits d'aprovació de l'afirmació de l'enunciat. Algunes persones diuen que la inferioritat és sostenta en el nivell de desenvolupament social, d'altres que és tracta d'aspectes conductuals de la persona i d'altres de les característiques de la persona. En tot cas, algunes persones diuen que hi ha gent que creu en aquesta afirmació perquè són racistes, d'altres perquè són egocèntrics i per tant el model occidental és millor que l'islàmic i d'altres que és a causa del desconeixement que hi ha un pensament de rebuig i inferioritat. Pel que fa a la categoria del no, han sortit un total de 3 subcategories diferents també argumentades en diferents elements. Una diu que és nega a acceptar l'afirmació per una qüestió d'igualtat de drets, una altre diu que les persones musulmanes segueixen una religió com totes les altres i una darrera diu que són diferents cultures però no accepten la inferioritat.

Les respostes obtingudes en l'apartat «Marca quin és el teu grau d'acord o desacord amb les afirmacions següents (tenint en compte que 1 és molt en desacord i que 5 és molt d'acord)», ens han servit per a conèixer l'opinió de les persones participants en relació a una temàtica concreta.

Pregunta: 11. Els i les musulmanes no volen integrar-se i prefereixen formar el seu propi ghetto.

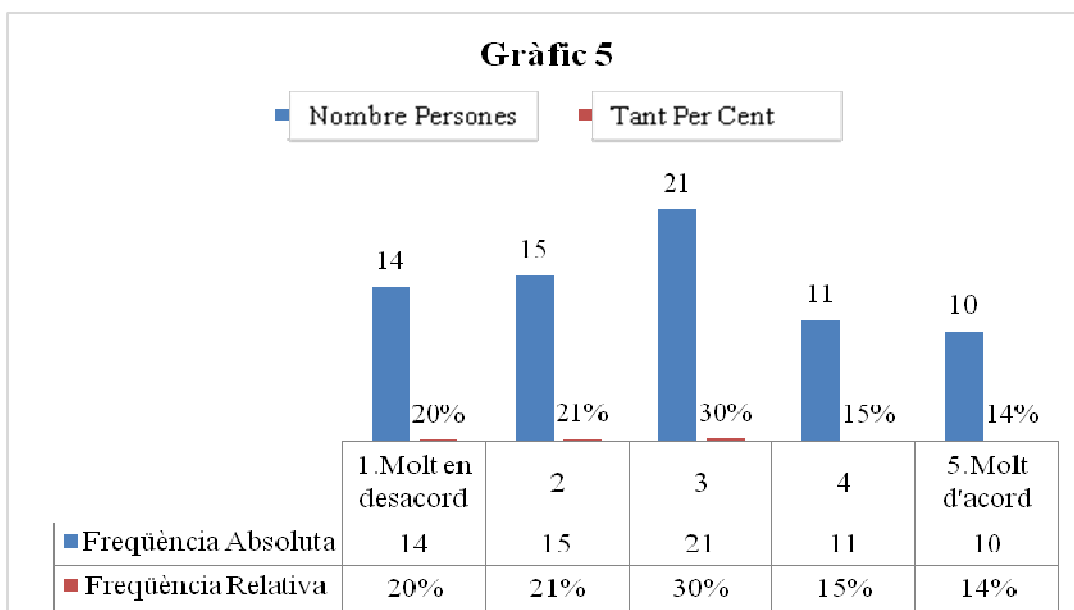
Com podem veure al Gràfic 4 que s'adjunta a continuació, un 38% que representa 27 persones marca el terme mig 3. Seguidament, els percentatges més elevats els troben els termes alts 4 i 5 on un 18% que representa 13 persones marca el 4 i un 17% que representa 12 persones manifesta estar-hi «Molt d'acord». Pel que fa al terme 2, l'escullen com a resposta un 15% que representa 11 persones mentre que un 11% que representa 8 persones manifesta estar-hi «Molt en desacord». Amb tot, si ens fixem en les freqüències relatives podem veure com un 35% (25 persones) es posiciona pròxim al «Molt d'acord», encara que segueix guanyant el terme mig 3 en relació a l'afirmació.

¹⁸ Veure annex 7.2.4. Taula 10.

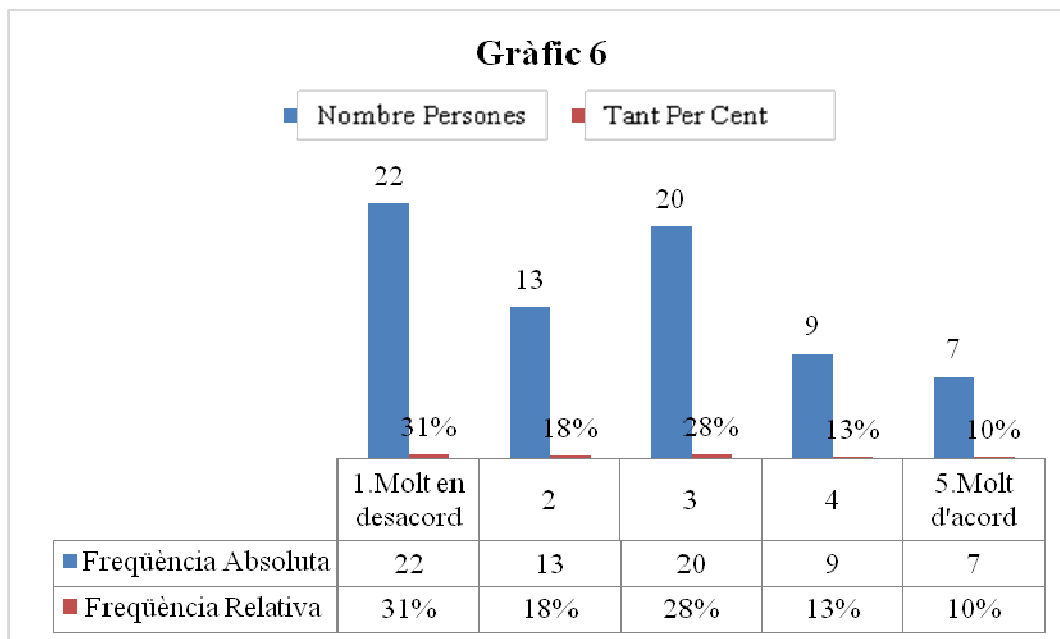
Pregunta: 12. Els i les musulmanes són propensos a la violència i al terrorisme.

Com podem observar al Gràfic 5, a priori la resposta més predominant és la referent al terme mig 3 on hi trobem un 30% que representa 21 persones. Seguidament, els percentatges més elevats de resposta els trobem en els termes 1 i 2, 15 persones que representen un 21% marquen el terme 2 i 14 persones que representen un 20% marquen «Molt en desacord». El percentatge més baix el trobem en la resposta «Molt d'acord» que marquen 10 persones (14%). Pel que fa al terme alt 4 hi trobem un 15% de les respostes que representa 11 persones. Tot i això, si ens fixem en les freqüències relatives, podem dir que del 100% de persones no musulmanes que han respost un 41% és situen en els termes baixos 1 i 2, la qual cosa ens diu que tot i que un 30% es situen al terme mig, predominen les respostes properes a «Molt en desacord» en relació a l'afirmació. Cal anomenar també que un 29% és posiciona proper al «Molt d'acord» en l'afirmació i queda només a 1 punt d'empatar amb les respostes del terme mig 3.

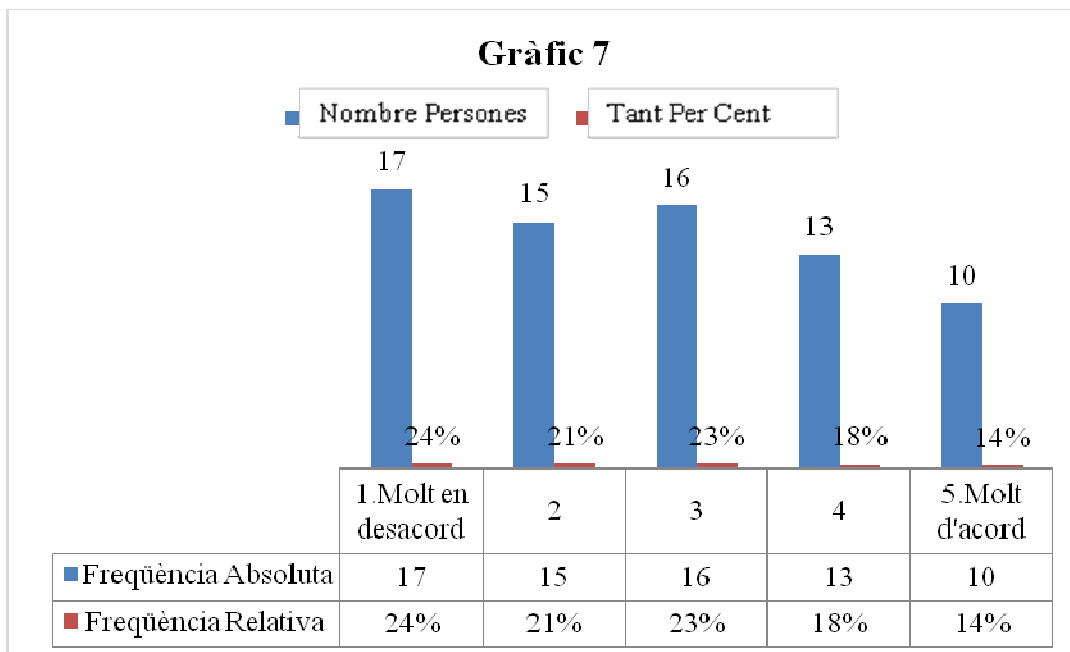
Pregunta: 13.Hi hauria d’haver més control sobre l’accés dels musulmans/es als hospitals.

Les respostes referents a aquesta afirmació, trobem que predomina lleugerament el terme 1 «Molt en desacord» en un 31% que equival a 22 persones. Seguidament un 28% que equival a 20 persones marquen la resposta intermèdia 3, mentre que un 18% que representa 13 persones marquen el terme 2. Pel que fa als termes elevats de 4 i 5, un 13% que representa 9% escull el terme 4 i un 10% que representa 7 persones escull la resposta 5 «Molt d’acord». Si mirem les freqüències relatives, veiem com un 49% de les participants es situa «Molt en desacord» en l’afirmació. Amb tot, un 23% es situa pròxim al «Molt d’acord» en l’afirmació superant el percentatge de respostes del terme mig 3.

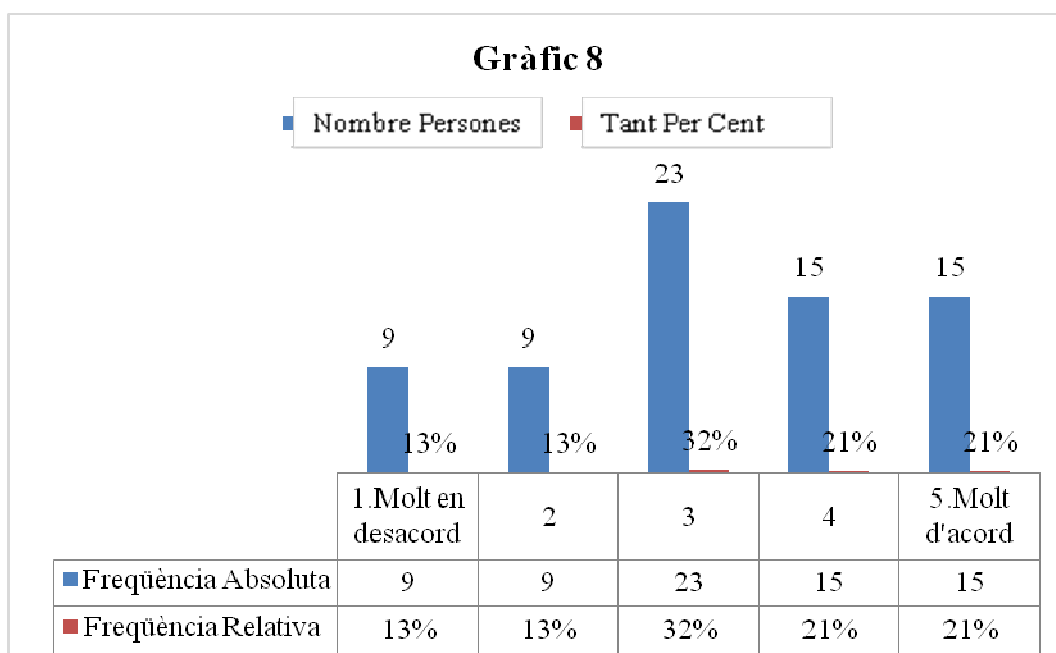
Pregunta: 14.Et preocupa que pugui haver-hi una islamització d’Europa?

Com podem analitzar al Gràfic 7 que s’adjunta a continuació, un 24% de les participants que equival a 17 persones han escollit el terme 1 «No em preocupa gens». Lleugerament per sota, trobem un 23% que equival a 16 persones que han escollit el terme mig 3. Seguidament, trobem un 21% que equival a 15 persones que han escollit el terme 2. Pel que fa als termes elevats 4 i 5, podem dir que un 18% que equival a 13 persones marquen el terme alt 4 i un 14% que equival a 10 persones marquen el terme 5 «Em preocupa molt». No obstant, si analitzem les freqüències relatives veurem com del total 100% un 45% han optat per respostes entre els termes 1 i 2 i en canvi un 32% han optat per respostes pròximes als termes 4 i 5. D’aquesta manera, podem dir que un 45% de les persones no musulmanes és mostren properes al «No em preocupa gens» mentre que un 32% s’apropen a «Em preocupa molt». El gruix de persones que escullen el terme mig finalment queda per sota amb un 23%.

Pregunta: 15. Et preocupa el ressorgiment a Europa i Catalunya de partits polítics racistes?

Tal com podem observar al Gràfic 8 que s'adjunta a sota, un 32% que representa a 23 persones marquen el terme mig 3. Seguidament, trobem un 21% que representa 15 persones que marquen el terme alt 4 i un altre 21% que representa a 15 persones que marquen el terme 5 «Em preocupa molt». Finalment, trobem un 13% que representa 9 persones que marquen el terme baix 2 i un altre 13% que representa a 9 persones que marquen el terme baix 1 «No em preocupa gens». En aquest cas, si ens fixem en les freqüències relatives, podem dir que del total 100% un 42% és mostra proper a «Em preocupa molt», un 32% continua quedant al terme mig 3 mentre que un 26% es mostra proper a «No em preocupa gens». Com veiem, acaben tenint més pes els termes alts 4 i 5 i el terme mig 3 que els termes baixos 1 i 2.

Finalment, abans d'acabar amb les respostes recollides en aquest apartat cal fer esment d'alguns dels diferents comentaris que les persones no musulmanes han realitzat. Pel que fa a la pregunta de si volen fer algun comentari sobre el qüestionari, 10 persones han escrit «No». Referent al contingut del formulari, 1 persona ha escrit «es una mica racista», 1 persona ha escrit «no m'agrada» i 1 persona ha escrit «Ha sigut un gran honor poder contestar aquest qüestionari. Espero que millori la situació envers certa gent que s'aprofita de la societat. Atentament HH» i 1 persona ha escrit «Els musulmans i les musulmanes no són gent diferents a nosaltres».

En relació a la forma del qüestionari, 1 persona ha escrit «crec que hi ha algunes preguntes que no són de si o no i només doneu aquestes opcions en algunes» i 1 persona ha escrit «ha estat un qüestionari molt interessant perquè et fa reflexionar sobre el món que t'envolta». Per últim, cal destacar que referent a la fiabilitat del qüestionari, 1 persona ha escrit «aquest qüestionari no és del tot fiable. Penso que entre musulmans i occidentals hi ha un odi comú començat per occidentals. Penso que al parlar tant malament d'ells el tema del racisme, els fa tornar desconfiats i agressius cap als occidentals. Se senten marginats a partir d'això els occidentals tenim la excusa per ser racistes i diem que són agressius, que estan subdesenvolupats etc...penso que també tenim un mal costum de generalitzar. Perquè un musulmà sigui agressiu no vol dir que la resta també ho siguin.» Els altres comentaris no són rellevants doncs alguns són paraules que no tenen res a veure amb el formulari o expressions fora de lloc.

5. Conclusions

5.1. Discussió dels resultats

Un cop analitzats els resultats de la investigació, cal posar-los en relació al marc teòric i discutir-los en funció d'aquest i també en relació als objectius.

Sí bé el marc teòric ens deia que l'estereotip racial va dirigit a grups o persones considerades membres d'un grup, que aquest té una naturalesa intergrupals i que s'atribueix a les característiques d'un altre grup, els resultats de la investigació ens confirmen en certa manera la teoria. Encara que no tenim tanta informació del pensament i actituds de les musulmanes davant les no musulmanes, la informació que hem recollit del pensament i actituds de les no musulmanes davant les musulmanes confirma la teoria. Els pensaments i actituds que manifesten aquests davant l'exogrup, són en gran part imatges d'avaluació compartides que s'atribueixen a un grup social i els seus membres, encara que no podem dir amb concreció que siguin fruit de les relacions intergrupals.

Tanmateix, el marc teòric també ens deia que hi havia bàsicament dos models d'estudi de l'estereotip racial, el racisme aversiu i el racisme modern. Encara que la investigació no és centrava en cercar aquests dos models contemporanis en les persones participants, sí que podem dir que s'ha detectat en les persones no musulmanes algunes actituds mixtes tant del racisme aversiu com del racisme modern. Algunes persones han mostrat en alguns moments opinions, pensaments o actituds com el concepte de la discriminació positiva que afavoreix l'exogrup, l'amenaça per als valors de la població autòctona com el treball o el fet de tenir un sentiment negatiu cap als membres dels grups minoritaris, com són en aquest cas les persones musulmanes.

El marc teòric també ens senyalava que hi havia una tendència en auge d'atacs contra la població nouvinguda, sobretot els magribins i per extensiva els musulmans, i els resultats de la investigació ens diuen que les persones musulmanes tenen mala fama encara que no és merescuda però no ens confirma la teoria. Malgrat no podem saber s'hi és donen atacs físics i /o verbals sí que s'han recollit algunes expressions que mostren una atribució a característiques negatives cap a la població musulmana. Algunes de les expressions més significatives que il·lustren aquest fet són: persona problemàtica, bruta, terrorista o perillós.

Per altre banda, la teoria també ens apuntava un augment de la xenofòbia i el populisme antiimmigrant. Encara que de forma directe els resultats no ens confirmen aquesta tendència, de forma indirecte podem dir que aquest augment és real doncs tant persones no musulmanes com persones musulmanes diuen estar preocupades en un percentatge força alt, per el ressorgiment de partits polítics racistes, per tant podem entendre que per aquestes persones aquest augment existeix o el perceben en el seu entorn. Respecte el concepte de la «islamofòbia» que també ens anomenava

la teoria, amb aquests resultats no podem saber sí és una realitat latent entre aquests joves estudiats. Malgrat tot, sí que podem trobar una certa relació entre la «islamofòbia» i els estereotips racials, doncs com hem vist en l'informe de resultats, alguns pensaments i actituds recollides sobre les persones musulmanes estan basades en estereotips cap al grup social considerat exogrup (persones musulmanes) i tenen una tendència clarament pejorativa o fins i tot, en alguns casos d'intolerància. Amb tot, cal dir que s'han recollit algunes respostes susceptibles de ser considerades *islamofòbes*, encara que de forma minoritària s'han trobat expressions que feien referència a algunes de les característiques associades a l'«islamofòbia» com per exemple: considerar que l'islam és primitiu, que és inferior al món occidental i que els seus fidels són de mentalitat mol tancada o radicals. No obstant, el marc teòric també ens parlava del terme «occidentofòbia», com un element a tenir en compte en la població musulmana. Els resultats de la investigació no ens permeten encabir les persones musulmanes sota aquest terme encara que minoritàriament, s'han detectat algunes expressions que poden tenir-hi certa relació sobretot amb el fet de percebre que la modernitat occidental pot fer canviar alguna cosa al món islàmic, com així ho il·lustren les següents expressions: «sí per l'Islam es te que anar més tapada» o «sí perquè les dones han d'estar mal tractades i tancades a casa».

En relació als objectius, podem dir de forma general que s'han complert. Doncs com s'ha pogut veure en l'informe de resultats tant les respostes de la variable 1 com les de la variable 2 ens descriuen una realitat existent entorn que pensen i quines actituds tenen els no musulmans dels musulmans i a l'inversa. Com ja he dit anteriorment, els resultats ens donen informació d'una realitat dins les moltes realitats que és donen a la ciutat de Vic i per tant tampoc podem dir que aquest treball serveixi per a englobar tots els joves de 3er i 4rt d'E.S.O de la ciutat. Tot i això, diem que els objectius s'han complert perquè les dades recollides en la investigació ens permeten fer una fotografia diagnòstica de la realitat. D'aquesta manera, aquest estudi ens serveix per a tenir una primera anàlisi descriptiva força genèrica d'una realitat vigatana entorn el coneixement i les actituds tant de la població jove no musulmana cap a la musulmana com de la població musulmana cap a la musulmana i cap a la no musulmana

Seguidament és discuteixen els resultats de la investigació a partir de reflexions personals. En relació als resultats de la investigació, l'anàlisi que en faig em porta a dir el següent. En termes generals, la investigació ha estat molt concreta i ha abordat una realitat determinada. Un total de 88 persones de 3 Instituts diferents de la ciutat han participat de la investigació. Aquests joves estaven compresos entre les edats de 14 a 18 anys amb un predomini de les edats de 15 i 16 anys. Aquestes edats que representen un 79% del total es troben susceptibles de ser influenciables ja que moltes

persones participants estan en l'etapa de l'adolescència mitjana o central que com hem vist al marc teòric, correspon al Cicle Superior d'E.S.O. Per tant aquests joves que constantment estan construint la seva identitat personal i social han estat l'epicentre de la investigació, tal i com és pretenia al moment de dissenyar aquesta doncs és volia investigar si alguns discursos xenòfobs havien calat en aquests joves aparentment més influenciables que altres edats, tenint en compte el context de crisi i de canvi. Pel que fa al sexe, han participat de forma molt similar els homes i les dones en un 51% i 49% respectivament, xifres que més o menys s'adeqüen a la realitat vigatana encara que molt lleugerament hi hagi més dones que homes a la ciutat. En quant a lloc de naixement de les persones participants, podem dir que un 74% ha nascut al principat de Catalunya i per tant se la considera població catalana o autòctona i un 24% ha nascut a la resta del món o a llocs com per exemple el Marroc i per tant, se la considera població nouvinguda o al·lòctona. Aquest percentatge és similar al percentatge de població nouvinguda a la ciutat, recordem-ho un 25% de 41.191 habitants. Referent a la tipologia d'Institut, clarament ha predominat la tendència de titularitat pública en un 94% i per tant cal dir que les opinions de l'ens privat o concertat són molt minses i pot significatives en aquest estudi. Pel que fa als cursos que estaven cursant els participants, també hi ha una forta hegemonia de persones que cursen 4rt d'E.S.O representant un 78% del total. La qual cosa ens permet dir que les dades recollides han estat generalment en persones que ja estan finalitzant l'etapa superior d'E.S.O. En aquest sentit, és important destacar que les opinions i actituds recollides representen una realitat més plural que no pas si s'hagués escollit com a epicentre de la investigació cursos de Batxillerat, ja que l'obligatorietat de la secundària fa que hi hagi perfils de població molt plurals. A més, possiblement hi hagi diferències en termes d'opinió en quant a alumnes de 3er o alumnes de 4rt, doncs el grau de maduresa és diferent i el contingut treballat acadèmicament també.

Endinsant-nos entorn a la variable 1 «Sí sóc musulmà o musulmana», podem dir el següent. Del total de persones participants un 19% han escollit la variable 1, la qual cosa significa que s'han identificat com a persones musulmanes. D'aquest 19% que representa 17 persones, cal destacar la gran presència de les dones en detriment dels homes. Contra tot pronòstic, les dones musulmanes representen un 71% de les respostes, és a dir, 12 persones. Pel que fa als homes, representen un 29% que equival a 5 persones i tenen un paper menys important però igualment interessant per a la investigació. En relació al lloc de naixement, les dades recollides ens porten a dir que un 70% ha nascut a la resta del món o per exemple a «Rabat», mentre que un 29% ho ha fet a Catalunya. Aquestes dades, ens porten a dir que un percentatge significatiu de les persones musulmanes que han contestat és nouvingut a la Comunitat Autònoma de Catalunya, encara que no podem saber quants anys fa que viuen al país i a la ciutat. Aquestes persones musulmanes, diuen també

majoritàriament que estudien en un Institut públic en un 76% tot i que un 24% afirma fer-ho en un de privat o concertat. Cal destacar també que la majoria de persones musulmanes que han contestat, estudien en un 76% a 4rt d'E.S.O.

Pel que fa al contingut de les respostes obtingudes, podem fer el següent anàlisi. Les persones musulmanes en gran part, creuen que els pensaments que poden tenir d'elles les persones no musulmanes estan basades en estereotips. D'aquests resultats, en podem extreure dues conclusions. La primera és que hi ha una certa percepció d'estereotip cap a l'endogrup, és a dir, cap al grup social que formen les persones musulmanes. Almenys 6 persones manifesten que la descripció que fan les persones no musulmanes de les musulmanes es basa en pors, manies o altres estereotips. La segona, és que aquests estereotips és fonamenten en conductes negatives o paràmetres d'higiene personal i per tant, no és formen en base a temes religiosos sinó que ho fan en aspectes personals de les persones. D'aquesta manera, algunes persones associen el fet de fer pudor o el terrorisme amb el fet de ser fidel a l'Islam. En aquesta línia, també és pronuncien algunes persones quan afirmen que sí que hi ha confusió entre ser musulmà i alguna altre característica. Aquestes persones diuen que la confusió bàsicament és dona entre ser musulmà i el lloc geogràfic d'origen. Així doncs, posen de manifest que algunes persones no musulmanes utilitzen com a sinònim de persona musulmana la nacionalitat marroquina per exemple. La confusió és dona entre l'adscripció religiosa i el país d'origen, encara que no sabem el perquè d'aquest fet.

Amb tot, cal destacar també que del total de persones musulmanes un 65% afirmen tenir dins el seu grup d'amics més de dues persones no musulmanes i un 71% diu que realitza alguna activitat esportiva o de diversió de forma conjunta amb persones no musulmanes. D'aquesta manera, podem afirmar que les persones musulmanes que han contestat tenen un contacte important i directe amb persones no musulmanes en espais d'activitats esportives o de diversió.

Un altre element destacable, és el tema referent a la reputació de les persones musulmanes. Aquestes majoritàriament diuen que el grup no té mala fama, encara que un significatiu 41% afirma que sí. Les raons que és donen d'aquesta mala fama són en base a conductes negatives o paràmetres d'higiene personal de les persones musulmanes, encara que un 59% diu que aquesta mala fama és deu a la imatge que es projecte sobre el grup social des de la societat o d'altres grups.

En relació al tema laboral, podem arribar a la conclusió que hi ha una majoria de persones musulmanes que subscriuen que alguns familiars o amics perceben que contracten abans una persona no musulmana que una musulmana. Tal com escriu una persona «sí moltes persones creuen que els musulmans tenen pensat una mena d'invasió i ara diuen que els musulmans haurien de tornar al país d'ells i que l'economia d'aquest país està caient per culpa seva». Les raons segurament són pel fet de què les persones no musulmanes perceben una amenaça cap a l'accés als llocs de treball, tot i que un nombre reduït diu que és contracta en funció del currículum.

També podem dir que en quant a la percepció d'occident com una amenaça al món islàmic, aquesta no és manifesta significativament sinó que hi ha opinions de tot. Tot i això, hi ha més opinions afirmatives que negatives encara que moltes no donen explicació doncs era una pregunta de resposta optativa.

Tot i això, un 65% de les persones musulmanes són pròximes a estar molt d'acord amb l'enunciat que diu que aquestes prefereixen viure envoltades d'altres persones musulmanes. També cal mencionar que un 48% diuen estar en desacord amb l'enunciat que diu que les persones no musulmanes són més propenses a la violència i el terrorisme que les persones musulmanes. Aquesta darrera dada, ens diu que les persones musulmanes no associen terrorisme amb el fet de ser fidel a una altre religió, encara que tampoc els hem preguntat que ens descriguin les persones no musulmanes. Finalment, cal destacar la gran preocupació que manifesten les persones musulmanes per el ressorgiment institucional del racisme. Un 65% de les persones musulmanes és posiciona pròxim a la preocupació vers el ressorgiment a Catalunya i Europa de partits polítics racistes.

Per un altre cantó, tot aprofundint en la variable 2 «No sóc musulmà o musulmana» podem fer el següent anàlisi. Del total de persones participants un 81% han escollit la variable 2, la qual cosa significa que s'han identificat com a persones no musulmanes. D'aquest 81% que representa 71 persones, cal destacar lleugerament la major participació dels homes en un 56% que la de les dones 44%. En relació al lloc de naixement un 85% diu haver-ho fet a Catalunya, la qual cosa ens permet dir que un percentatge significatiu de persones no musulmanes que han contestat són autòctones, encara que no sabem quan temps porten vivint a la ciutat. Aquestes persones no musulmanes, descriuen majoritàriament a les persones musulmanes en funció de l'adscripció religiosa. Aquesta tendència tot i que la podem considerar correcte no és l'única. Un nombre important de persones descriuen les persones musulmanes en funció del país d'origen o també de conductes negatives de les persones. En aquesta mateixa línia és pronuncia una àmplia majoria de persones no musulmanes, quan 37 d'aquestes escriuen moro, marroquí o magrebí com a sinònim de musulmà. La conclusió més obvia que en podem extreure és que entre la població no musulmana, existeix confusió entre musulmà i el lloc geogràfic d'origen de la persona, encara que no sabem el perquè. També podem dir que algunes descripcions que és fan de persones musulmanes són construïdes a partir de generalitzacions d'actituds considerades negatives per a les persones no musulmanes.

Cal destacar també que del total de persones no musulmanes un 52% diu tenir dins el grup d'amics una, dues o més de dues persones musulmanes, mentre que un 69% d'aquestes diu que no realitza cap activitat esportiva o de diversió amb persones musulmanes. Podem afirmar doncs, que les persones no musulmanes tot i tenir dins el grup d'amics a persones no musulmanes, no tenen gaire contacte en espais d'esport o diversió amb persones musulmanes. Segurament, a l'Institut si que

estableixen contacte i vincle amb persones musulmanes però fora d'aquest en espais extraescolars, podem dir que majoritàriament es relacionen amb persones de l'endogrup no musulmanes.

Un altre element destacable, és el tema referent a la reputació de les persones musulmanes. Majoritàriament, les persones no musulmanes que han contestat diuen en un 85% que les persones musulmanes tenen mala fama, encara que després en un 56% diuen que no és merescuda. El fet de no haver demanat el perquè a les persones no musulmanes ens condiciona a tenir manca de detall en aquesta qüestió.

En relació al tema laboral, podem arribar a la conclusió que hi ha un gruix majoritari de persones que subscriuen que alguns familiars o amics pensen que si no hi haguessin tants musulmans hi hauria més feina. Les explicacions que sustenten aquest enunciat són del tipus «sí perquè la feina que ocupen ells la podria ocupar algú altre», «sí perquè els hi donen més facilitat en tenir feina i ajuda social per el fet de tenir més fills i menys recursos» o «és probable, ja que són molts musulmans que habiten al nostre país». Bàsicament, podem dir que hi ha una percepció per part d'amics i/o familiars de les persones no musulmanes tant d'amenaça en l'accés als llocs de treball de la població autòctona, com de discriminació positiva cap a les persones musulmanes com també una percepció errònia del nombre de musulmans presents a Catalunya i a Vic.

També podem dir en quant a la consideració del món islàmic com a inferior al món occidental, que l'afirmació d'aquesta inferioritat és el corrent majoritari de pensament que diuen tenir algunes persones. Les raons d'aquesta inferioritat és basen en actituds d'etnocentrisme en gran part i en el nivell de desenvolupament social o el racisme. Expressions com el «sí perquè van endarrerits i el caràcter és primitiu», «al haver-hi hagut el colonialisme fa uns anys, la gent encara pensa que som superiors» o «hi ha grups racistes que pensen que els musulmans són inferiors als occidentals» són les explicacions més significatives de l'argumentari.

No obstant, un 38% de persones no musulmanes no és mulla en l'enunciat que diu que les persones musulmanes no volen integrar-se i prefereixen formar el seu propi ghetto, encara que un 35% és mostra proper a estar-hi molt d'acord. Potser el fet d'incloure la paraula integració fa que és redueixi la visibilitat de la resposta però en la suma de freqüències relatives aquesta podem dir que aflora.

Cal explicar també que un 41% de les persones no musulmanes diu estar en desacord en que les musulmanes són propenses a la violència i el terrorisme, encara que un 29% és posiciona pròxim al molt d'acord, un punt per sota dels que no és mullen 30%. Aquí ja és comença a intuir una polarització de les opinions tot i que hi ha un percentatge de persones que mostren indiferència o esquiven situar-se en el tema.

En les darreres preguntes de les persones no musulmanes, podem detectar un augment de la polarització de les opinions. En aquest sentit, els tant per cent més elevats els trobem o en les

respostes pròximes al molt d'acord o en les respostes pròximes al molt en desacord en detriment del percentatge del terme mig 3. És destacable que un 49% estigui d'acord en què no hi hauria d'haver més control dels musulmans en l'accés als hospitals. Aquest fet el podem atribuir a què és percepció la salut com un camp universal en que no s'ha de controlar l'accés a ningú, encara que cada dia aquest estigui més restringit a l'ús de la població autòctona. Cal dir també que un 45% de persones no musulmanes diu no preocupar-li una islamització d'Europa encara que un significatiu 32% diu que sí. El terme mig torna a quedar anul·lat amb un gruix poc important de persones, segurament perquè aquestes qüestions són menys susceptibles de prendre posicions neutrals i per això o s'hi està d'acord o en desacord. Finalment, un 42% diu preocupar-li el ressorgiment a Europa i Catalunya de partits polítics racistes mentre que el terme mig aquí guanya punts a la posició de despreocupació. Davant el racisme, podem dir que hi torna haver-hi un percentatge de gent que obvia la responsabilitat de posicionar-se ja sigui en acord o en desacord i opta per un terme mig que podríem considerar imparcial.

5.2. Conclusions generals

Un cop analitzades les dades recollides en la investigació i després de creuar les respostes obtingudes de les dues variables del treball, en clau de síntesi les conclusions més rellevants a les que podem arribar són les següents:

- a. Tant les persones no musulmanes com les musulmanes quan descriuen les persones musulmanes ho fan a partir d'estereotips racials. Les persones no musulmanes en funció del país d'origen o conductes considerades negatives de les persones musulmanes. Les persones musulmanes diuen que les no musulmanes les descriuen a partir d'estereotips basats en paràmetres d'higiene personal o conductes negatives d'algunes persones musulmanes.
- b. Tant les persones no musulmanes com les musulmanes coincideixen majoritàriament en que s'utilitzen diferents termes com a sinònim de musulmà. Les persones no musulmanes empen expressions relacionades amb el lloc d'origen geogràfic o la nacionalitat i les persones musulmanes diuen també que la confusió és basa en el lloc d'origen geogràfic de les persones musulmanes.
- c. Tant les persones no musulmanes com les musulmanes tenen dins el seu grup d'amics persones considerades de l'exogrup, encara que després no realitzin activitats esportives o de diversió de forma conjunta amb aquestes persones.
- d. Les persones no musulmanes diuen que les persones musulmanes tenen mala fama en general i que aquesta no és merescuda i les persones musulmanes que afirmen que el seu endogrup té mala fama, atribueixen les raons a la imatge que es projecte sobre el grup social per part de la societat i d'altres grups socials.

- e. Les persones no musulmanes diuen que alguns familiars o amics subscriuen que si no hi haguessin tants musulmans hi hauria més feina. Les persones musulmanes diuen que alguns familiars o amics perceben que contracten abans persones no musulmanes que musulmanes.
- f. Les persones no musulmanes majoritàriament és posicionen en un terme mig en quant a la integració de les persones no musulmanes i la formació de ghettos per part d'aquestes. Les persones musulmanes és posicionen majoritàriament a favor de la preferència de viure envoltades d'altres persones musulmanes.
- g. Les persones no musulmanes en termes generals estan en desacord que les persones musulmanes siguin propenses a la violència i el terrorisme. Les persones musulmanes diuen que les persones no musulmanes no són més propenses a la violència i el terrorisme que les persones musulmanes.
- h. Les persones no musulmanes diuen que no hi ha d'haver més control als hospitals sobre l'accés de persones musulmanes. Les persones musulmanes diuen que no tenen més dificultats que les persones no musulmanes en l'accés als hospitals.
- i. Tant les persones no musulmanes com les persones musulmanes es mostren preocupades majoritàriament per el ressorgiment a Catalunya i Europa de partits polítics racistes.

5.3. Limitacions i possibilitats

Com totes les recerques, aquesta investigació social també ha tingut els seus límits així com també evidència possibilitats de futur.

Pel que fa a les limitacions podem dir que han estat diverses i han tingut presència durant tot el transcurs del treball. Primerament, una de les limitacions que ha condicionat més el treball ha estat el temps i l'organització d'aquest. Doncs en un principi semblava que el portava ben calendaritzat però finalment m'ha caigut al damunt fent-me acabar el treball de forma més aviat ràpida. El temps també ha estat el condicionat perquè quedessin fora de l'informe final de resultats unes 41 respostes de persones participants que van enviar les respostes a pocs dies d'entregar el treball.

D'altra banda, una altre limitació important a destacar ha estat la desitjabilitat social que desprèn la investigació. Tenint en compte que jo els anava a preguntar entorn qüestions d'actualitat sovint exigents de certes respostes, la probabilitat de que les persones participants responguessin en consonància amb allò que creuen que està ben vist en la nostra societat era molt alta. Per això, una possible limitació pot raure en que les respostes no siguin del tot verdaderes o no és ceneixin prou a l'estricta realitat. Val a dir que tant la meva presència com la meva absència podien actuar també com un biaix per a les persones participants de la investigació. Igual que el fet d'exercir d'interlocutor un tutor docent del centre també podia representar un biaix.

Per últim, cal dir també que el seguit d'aconteixements que han tingut lloc en la meva vida personal

també han limitat en certa manera la recerca, encara que he intentat que influïssin el mínim en el desenvolupament del treball.

Pel que fa les possibilitats, podem dir que aquestes són diverses i que s'han anat donant tant en l'elaboració del treball com un cop finalitzat aquest. Durant l'elaboració del treball el contacte establert amb diferents càrrecs docents dels centres educatius pot resultar molt profitós tant per a futures recerques com per el retorn dels resultats d'aquesta. De fet, una persona docent amb càrrecs de coordinació d'un centre educatiu ha manifestat la voluntat de rebre l'informe final per tal de conèixer la realitat i d'abordar la situació al seu Institut. En aquest sentit, una de les possibilitats del treball pot esdevenir la utilitat dels resultats d'aquest per a treballar de forma educativa diferents aspectes que sorgeixen a la recerca. En aquest sentit, tant pot servir per a publicar-lo en un àmbit universitari i difondre la investigació com per a dissenyar una proposta educativa a partir dels resultats de la recerca. Òbviament, una de les grans possibilitats que té la recerca, és fer-la exhaustiva a totes els centres de secundària de la ciutat per tal d'obtenir una fotografia general de la situació a nivell de ciutat. D'aquesta manera, un cop feta aquesta ampliació de la recerca a nivell de ciutat, és podria dissenyar un projecte educatiu per abordar també la temàtica a nivell de ciutat, ja sigui des dels propis Instituts o a través del teixit associatiu de la ciutat. Un repte de futur, com a educador social que seré.

6. Bibliografia

ALEJANDRA LLARELA. «*Estudio descriptivo sobre la influencia de la sociedad de consumo en los valores y hábitos de los adolescentes de la provincia de Barcelona*» [en línia]. Tesis doctoral: Universitat de Barcelona; 2007. Disponibilitat: <www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/2919/01.LBV_TESIS_COMPLETA.pdf;jsessionid=1B13953DE92A325>

ALLPORT, GW. *The nature of prejudice*. Reading, Addison-Wesley 1954. Edición española: *La naturaleza del prejuicio*. Buenos Aires etc.: Ed. EUDEBA: 1963.

ARIAS ORDUÑA AV, MORALES JF. *Psicología social*. 3a ed. Madrid etc.: McGraw-Hill; 2007:917.

CARCENAC PUJOL C, Universitat de Vic. *L'islam, un veí per conèixer*. Vic: Eumo; 2008:171.

CARRETERO M, PALACIOS J, MARCHESI A. *Psicología evolutiva: Adolescencia, madurez y senectud*. Madrid etc.: Alianza; 1991.

CUADRADO GUIRADO I, FERNANDEZ SEDANO I. *Psicología Social*. Madrid etc.: Sanz y Torres, S.L; 2007:327.

EUMC. *Perceptions of discrimination and islamophobia. Voices from members of muslim communities in the European Union* [en línia]. ISBN 92-9192-015-0, 65 pàgs. Austria: Printer Manz Crossmedia GmbH & Co KG. European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia; 2006. Disponibilitat: <http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/182-Perceptions_EN.pdf>

EUROPEAN YOUTH CENTRE BUDAPEST. *Islamophobia and its consequences on Young People* [en línia]. ISBN 92-871-5673-5, 123 pàgs. Hungary: Council of Europe; 2004. Disponibilitat:<http://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Publications/Islamophobia_consequences_young_people_en.pdf>

HOGG MA, VAUGHAN GM. *Psicología social*. 5a ed. Madrid etc.: Médica Panamericana; 2010:648, 88, 16, 18.

HUICI C, MOYA MC. En MORALES JF (Coord.). *Psicología Social. Procesos de inferencia y estereotipos*. Madrid etc.: McGraw-Hill; 1994: pàg. 270-322.

KATZ PA, TAYLOR DA. *Eliminating racism*. New York: Plenum Press; 1988:380.

MARTÍN MUÑOZ G, Grosfoguel R, Casa Árabe. *La islamofobia a debate :La genealogía del miedo al islam y la construcción de los discursos antiislámicos*. Madrid: Casa Árabe-IEAM; 2011:248.

MERINERO MARTIN MJ. *Occidentofobia, Occidentofilia, Occidentologia*. *Norba, Revista de Historia*. ISSN 0213-375X. Nº16, 2, 1996-2003, págs. 765-772.

MORALES F, HUICI C. *Psicología Social*. Madrid etc.: McGraw-Hill; 1999.

MOVIMIENTO CONTRA LA INTOLERANCIA. *Informe raxen. Racismo, xenofobia, antisemitismo, islamofobia, neofascismo, homofobia y otras manifestaciones relacionadas de intolerancia a través de los hechos. Populismo xenofobo y racismo criminal en Europa* [en línia].

Madrid: Movimiento contra la Intolerancia; 2011. Disponibilitat:

<<http://www.movimientocontralaintolerancia.com/html/raxen/raxen.asp>>

MYERS DG. *Exploraciones de la psicología social*. 4a ed. Madrid etc.: McGraw-Hill; 2008:479.

ROSENBERG MJ, HOVLAND CI. *Cognitive, Affective and Behavioral Components of Attitudes*. Dins CI Hovland, MJ Rosenberg (eds) *Attitude Organization and Change: An Analysis of Consistency Among Attitude Componentts*. New Haven: Yale University Press; 1960.

RUNNYMEDE TRUST. *Islamophobia: A challenge of us all* [en línia]. London: Runnymede Trust; 1997. Disponibilitat:

<<http://www.runnymedetrust.org/uploads/publications/pdfs/islamophobia.pdf>>

SOS RACISME. *Informe 2011. L'estat del racisme a Catalunya* [en línia]. Barcelona: SOS Racisme Catalunya; 2011. Disponibilitat:

<http://www.sosracisme.org/wpcontent/uploads/2012/07/InformeEstatRacismeCat_2011.pdf>

UCIDE. *Estudio demográfico de la población musulmana, Explotación estadística del censo de ciudadanos musulmanes en España referido a fecha 31/12/2012* [en línia]. Madrid: Unión de Comunidades Islámicas de España, Observatorio Andalusi; 2012. Disponibilitat:

<<http://www.ucide.org7es/content/estudio-demografico-sobre-conciudadanos-musulmanes>>

WETHERELL M, POTTER J. *Mapping the language of racism: Discourse and the legitimation of exploitation*. New York etc.: Columbia University Press, 1992.

WORCHEL S. *Psicología social :Stephen worchel ... [et al.]*. Madrid etc.: Thomson; 2003:459.

ANNEXOS

Índex

7.1. Annex 1: Taules variable «Sí sóc musulmà o musulmana»

7.1.1. Taula 2

7.1.2. Taula 3

7.1.3. Taula 4

7.1.4. Taula 5

7.1.5. Taula 6

7.2. Annex 2: Taules variable «No sóc musulmà o musulmana»

7.2.1. Taula 7

7.2.2. Taula 8

7.2.3. Taula 9

7.2.4. Taula 10

7.3. Annex 3: Formulari en línia de *google drive*

7.4. Annex 4: Correu instruccions qüestionari

7.1. Annex 1: Taules variable «Sí sóc musulmà o musulmana»

7.1.1. Taula 2

Pregunta: 1. Què creus que pensa la gent no musulmana d'una persona musulmana?

CATEGORIA I NOMBRE DE PERSONES	IDEES PRINCIPALS	ALGUNS FRAGMENTS DE LES RESPOSTES
Opinió d'aprovació (3)	Descripció basada en una opinió favorable o d'aprovació	«que tots son molt ben parits», «pensa bé»...
Discriminació i característiques d'higiene personal (1)	Descripció basada en la discriminació i en paràmetres d'higiene personal	«em discriminen i em peguen perquè faig pudor».
Característiques d'higiene personal i conducta negativa (1)	Descripció basada en paràmetres d'higiene personal i aspectes conductuals	«doncs que som uns marranos i terroristes fills de puta».
Estereotipatge (6)	Descripció basada en la percepció de l'estereotip racial	«alguns mania, por, etc», alguns pensen que islam per exemple esta contra les dones i això en realitat no és perquè islam que tothom es igual»...
Conducta negativa (2)	Descripció basada en aspectes conductuals	«s'imaginem altres coses com es un terrorista, una mala persona, etc»...
Resposta No vàlida	(1)	«sels i posi el palote morzillote»

7.1.2. Taula 3

Pregunta: 2.Creus que hi ha confusió entre ser musulmà i alguna altre característica? Quina?

CATEGORIA	SUBCATEGORIA I NOMBRE DE PERSONES	IDEES PRINCIPALS	ALGUNS FRAGMENTES DE LES RESPOSTES
Sí	Conducta negativa (3)	És confon ser musulmà amb aspectes conductuals	«si ens prenen per males persones», «confonen ser musulmà amb ser terrorista»...
	Lloc geogràfic (2)	És confon ser musulmà amb el país d'origen	«si es confon molt una persona musulmana amb una persona marroquina»...
	Estereotipatge (1)	És confon ser musulmà a partir d'estereotips	«diu que els musulmans donen menys raó o pau a les dones i això no es veritat»
	Canon de bellesa femenina (1)	És confon ser musulmà amb cànons de bellesa femenina	«els hi agrada tindre moltes dones grasses».
	Fet religiós (1)	És confon ser musulma amb altres adscripcions religioses	«Si monja».
No	(5)	-	«No»...
Resposta No vàlida	(1)	-	«A COMERLA»

7.1.3. Taula 4

Pregunta: 6.Perquè?

CATEGORIA I NOMBRE DE PERSONES	SUBCATEGORIA I NOMBRE DE PERSONES	IDEES PRINCIPALS	FRAGMENTS DE LES RESPOSTES
Sí (4)	Conducta negativa (2)	S'argumenta el perquè amb aspectes conductuals	«perquè robem»...
	Característiques d'higiene personal (1)	S'argumenta el perquè amb paràmetres d'higiene personal	«perquè fem pudor perquè l'alcorà diu que només ens podem dutxar els diumenges».
	Conducta negativa i característiques d'higiene personal (1)	S'argumenta el perquè amb aspectes conductuals i paràmetres d'higiene personal	«son uns busca problemes, vagabunds i a pestan».
No (5)	Conducta positiva (1)	S'argumenta el perquè no amb aspectes conductuals	«en realitat si els coneixes més aniràs veient que són de molt bona educació».
	Estereotipatge (2)	S'argumenta el perquè no a partir de la percepció d'estereotips	«els jutgen per les aparences, perquè un tingui mala fama no vol dir que tots siguin igual»...
	Principi d'igualtat (1)	S'argumenta el perquè no a partir del principi d'igualtat	«perquè són persones com tots».
	Perquè no (2)	S'argumenta el perquè a partir de la negativa	«perquè no».
Resposta No vàlida	(1)	-	«EL GRAN PARC T'ESPERA».

7.1.4. Taula 5

Pregunta: 9. Alguns familiars o amics teus consideren que les empreses contracten abans una persona no musulmana que una musulmana?

CATEGORIA	SUBCATEGORIA I NOMBRE DE PERSONES	IDEES PRINCIPALS	ALGUNS FRAGMENTES DE LES RESPOSTES
Sí	Prioritat autòctons (5)	S'argumenta la frase a partir de la percepció d'una amenaça per a la població autòctona	«sí agafen abans els que no són immigrants», «si moltes persones creuen que els musulmans tenen pensat una mena d'invasió i ara diuen que els musulmans haurien de tornar al país d'ells i que l'economia d'aquest país està caient per culpa seva»...
	Estereotipatge (1)	S'argumenta la frase a partir d'estereotips	«si perquè desconfien».
	Característiques empresari (1)	S'argumenta la frase a partir de les característiques personals de l'empresari	«si, tot depèn del jefe si es racista o no».
	Sí (1)	S'argumenta la frase a partir de l'afirmació sí	«Sí».
Depèn	(1)	-	«depèn».
No	Currículum (2)	És nega la frase a partir del currículum	«no, per mi contracten el que té més bona nota»...
	No (2)	És nega la frase a partir de la negativa	«No»...
Resposta No vàlida	(1)	-	“Menjar palotes morzillotes”

7.1.5. Taula 6

Pregunta: 10. Penses que algunes persones consideren la modernitat occidental com una amenaça per al món islàmic?

CATEGORIA	SUBCATEGORIA I NOMBRE DE PERSONES	IDEES PRINCIPALS	ALGUNS FRAGMENTES DE LES RESPOSTES
Sí	Fet cultural i religiós (2)	S'argumenta la frase a partir de trets culturals i l'adscripció religiosa	«si per l'islam es te que anar mes tapada», «si perquè les dones han destar mal tractades i tancades a casa».
	Sí (6)	S'argumenta la frase a partir de l'afirmació sí	«Sí».
No ho sé	(2)	-	«No ho sé».
No	Modernització (1)	És nega la frase a partir de l'argument de la modernització	«no, tant els musulmans com les altres persones es volen modernitzar».
	Moda (1)	És nega la frase a partir de l'argument de les modes	«No cada temps té les seves modes»
	No percepció d'amenaça (1)	És nega la frase amb l'argument que no es percep l'amenaça	«no perquè quin efecte pot tenir la modernitat occidental al mon islàmic? No trobo perquè hagi de ser una amenaça».
	No (1)	-	«No».

7.2. Annex 2: Taules variable «No sóc musulmà o musulmana»

7.2.1. Taula 7

Pregunta: 1. Que és per tu una persona musulmana?

CATEGORIA I NOMBRE DE PERSONES	IDEES PRINCIPALS	ALGUNS FRAGMENTES DE LES RESPOSTES
Lloc geogràfic (3)	Descripció basada en el país d'origen	«persona del marroc», «una persona igual però de diferent país»...
Característiques higiene personal (1)	Descripció basada en paràmetres d'higiene personal	«persona bruta».
Fet cultural i religiós (11)	Descripció basada en l'adscripció religiosa i trets culturals	«una persona que segueix la cultura i religió musulmana», «una persona de diferent cultura i religió a la nostra»....
Característiques conducta negativa (3)	Descripció basada en aspectes conductuals	«una persona problemàtica», «una persona molt diferent dels altres, que provoca bastants problemes»...
Fet religiós i lloc geogràfic (5)	Descripció basada en el país d'origen i en l'adscripció religiosa	«persona d'una altre religió i país», «una persona que ha nascut al marroc i segueix creences musulmanes»...
Fet cultural (3)	Descripció basada en costums i trets culturals	«una persona d'una altre cultura», «persona de diferent cultura»,...
Lloc geogràfic, fet cultural i religiós (1)	Descripció basada en el país d'origen, l'adscripció religiosa i trets culturals	«un immigrant que té cultura musulmana».
Fet religiós (16)	Descripció basada en l'adscripció religiosa	«persona que creu amb el deu musulmà», «persona creient en Alà», «persona amb ideologia diferent a la catòlica, Alcorà»...
Fet religiós i Característiques conducta negativa (1)	Descripció basada en l'adscripció religiosa i aspectes conductuals	«persona amb creences religioses diferents que a vegades són radicals i no m'agraden».
Fet cultural, religiós i característiques conducta negativa (1)	Descripció basada en l'adscripció religiosa, trets culturals i aspectes conductuals	«persona diferent que no té mateixos costums que un cristià i que és creuen els “amos” del poble».
Lloc geogràfic i fet cultural (3)	Descripció basada en el país d'origen i trets culturals	«persona de diferent lloc i amb diferents tradicions i cultura»...
Principi d'igualtat (6)	Descripció basada en el principi d'igualtat	«una persona com qualsevol altre», «una persona musulmana és una persona com un altre»...
Lloc geogràfic i estereotipatge (1)	Descripció basada en el país d'origen i l'estereotip racial	«és un persona que ve de l'estranger que a vegades pot integrar-se molt bé però generalment discriminada per el racisme»
Mot descriptiu (1)	Descripció basada amb un sobrenom	«un moru».

7.2.2. Taula 8

Pregunta: 2.Coneixes algun sinònim de musulmà?

SINÒNIM I NOMBRE DE PERSONES	FRAGMENTS DE LES RESPOSTES
No conec cap sinònim (17)	«No», «no», «mmmhh ara mateix no»,...
Moro (16)	«Moro», «moro»,...
Marroquí (14)	«Marroqui», «marroquí»,...
Magrebí (7)	«Magrebí», «magrabí»,...
Àrab (5)	«Àrab», «àrab»,...
Islamita (2)	«Islamita», «islamita».
Persona (2)	«Persona», «persona».
Terrorista (1)	«TERRORISTA»
Islamista (1)	«Islamista».
Abdul (1)	«abdul».
Mahometà (1)	«mahometà».
Xusma (1)	«xusma».
Resposta No Vàlida (1)	«Isaies Cuenca Soldado».

7.2.3. Taula 9

Pregunta: 9. Alguns familiars o amics teus consideren que si no hi haguessin tants musulmans hi hauria més feina?

CATEGORIA	SUBCATEGORIA I NOMBRE DE PERSONES	IDEES PRINCIPALS	FRAGMENTS DE LES RESPOSTES
Sí	Discriminació positiva (3)	Argumentació basada en què hi ha una discriminació positiva	«sí perquè els hi donen més facilitat en tenir feina i ajuda social per el fet de tenir més fills i menys recursos»...
	Prenen llocs de treball (15)	Argumentació basada en la percepció d'amenaça en l'accés als llocs de treball	«sí perquè la feina que ocupen ells la podria ocupar algú altre», «sí perquè emigren i llavors hi ha molt poca feina per els de aquí»...
	Pensament racista (2)	Argumentació basada en el racisme	«els que pensen que si són una mica racistes»...
	Feines precàries (2)	Argumentació basada en la precarietat de les feines	«sí, molta gent del nostre voltant, sobretot jove, considera que per culpa dels musulmans no hi ha prou feina per a la gent del país. Però estem segures que en realitat aquesta gent no voldria fer la feina que fan molts musulmans, ja que moltes vegades poden ser feines de poc prestigi o salaris baixos»
	Atur (2)	Argumentació basada en la desocupació	«Malauradament sí. Pensen que amb menys immigrants hi hauria més feina però això no és cert. L'atur continuaria igual amb immigrants o sense».
	Forta presència musulmana (3)	Argumentació basada en la percepció del nombre de musulmans	«és probable, ja que són molts musulmans que habiten al nostre país».
Depèn	(2)	-	«depèn».
Potser	(1)	-	«Potser».
No ho sé	(4)	-	«no ho sé».
No	Perquè no (2)	Argumentació de la negativa basada en la negativa	«no perquè no».
	Principi d'igualtat (2)	Argumentació de la negativa basada en el principi d'igualtat	«tothom és igual i no pel fet de ser de religions diferents ens han de treure la feina».
	Feines precàries (2)	Argumentació de la negativa basada en la precarietat de les feines	«moltes de les feines que fan els catalans no estan disposats a fer-les»...
	No ho parlem (1)	-	«no, no en parlem»
Resposta No Vàlida	(1)	-	«www.redtube.com»

7.2.4. Taula 10

Pregunta: 10. Penses que algunes persones consideren el món islàmic inferior al món occidental?

CATEGORIA	SUBCATEGORIA I NOMBRE DE PERSONES	IDEES PRINCIPALS	ALGUNS FRAGMENTES DE LES RESPOSTES
Sí	Desenvolupament Social (2)	S'argumenta la inferioritat en funció del nivell de desenvolupament	«sí, perquè van endarrerits i el caràcter és primitiu»...
	Racisme (5)	S'argumenta la inferioritat per l'actitud racista d'algunes persones de la societat	«sí perquè hi ha racisme», «hi ha grups racistes que pensen que els musulmans són inferiors als occidentals»...
	Fet religiós (2)	S'argumenta la inferioritat per l'adscripció religiosa	«sí per la religió, molta gent associa els musulmans en persones dolentes»...
	Fet cultural i religiós (1)	S'argumenta la inferioritat per l'adscripció religiosa i trets culturals	«sí algunes persones pensen que són inferiors perquè tenen una cultura i una religió diferent».
	Conducta negativa (1)	S'argumenta la inferioritat per aspectes conductuals	«crec que més que inferior és perillós».
	Etonocentrisme (5)	S'argumenta la inferioritat perquè el món occidental és un model millor	«sí es pensen que els occidentals són una raça superior a la musulmana», «al haver-hi hagut el colonialisme fa uns anys la gent encara pensa que som superiors»...
	Desconeixement (1)	S'argumenta la inferioritat per desconeixement de l'islam	«simplement la gent tendeix a rebutjar allò que no coneix».
	Però no sé perquè (4)	S'argumenta la inferioritat però no sé sap el perquè	«sí però no sé perquè»...
	Característiques de la persona (1)	S'argumenta la inferioritat per les característiques de la persona	«simplement es diferent i considero que tenen una mentalitat molt tancada»
	Perquè sí (1)	S'argumenta la inferioritat perquè sí	«sí perquè sí».
No	Fet cultural (1)	S'argumenta la negativa en la diferència dels trets culturals	«no és diferent, diferents cultures».
	Drets (1)	S'argumenta la negativa per una qüestió de drets	«no perquè tenen els mateixos drets que tothom».
	Fet religiós (1)	S'argumenta la negativa per l'adscripció religiosa	«no perquè és una religió com totes les altres».
Resposta No vàlida	(1)	-	www.rubias19.com

7.3. Annex 3: Formulari en línia de *google drive*

Questionari de recerca

En aquest qüestionari és plantegen preguntes relacionades a dades sociodemogràfiques. També és pregunta la teva opinió sobre diferents temes d'actualitat. Les respostes són anònimes i seran utilitzades per a realitzar una investigació social (Treball de Final de Grau) de 4rt d'Educació Social de la UVIC.

* **Necessari**

Omple les següents dades:

1. Sexe *

- Home
- Dona

1.1. Edat: *

- 14 anys
- 15 anys
- 16 anys
- 17 anys
- 18 anys

1.2. Lloc de naixement * Especificar en altres el nom del país

- Catalunya
- Resta d'Espanya
- Resta d'Europa
- Resta del món
- Altres:

1.3.Població on estàs estudiant: * Especificar en altres el nom del municipi

- Vic
- Manlleu
- Torelló
- Olot
- Altres:

1.4.L'institut on estudies és: *

- Públic
- Concertat
- Privat

1.5.Indica quin curs fas: *

- 3er d'E.S.O
- 4rt d'E.S.O

Respon les següents preguntes:

Ets musulmà o musulmana? *

- Sí sóc musulmà o musulmana
- No sóc musulmà o musulmana

Amb la tecnologia de [Google Docs](#) [Informe dels abusos](#) - [Condicions del Servei](#) - [Termes addicionals](#)

Questionari de recerca

* Necessari

SÍ SÓC MUSULMÀ O MUSULMANA

1. Què creus que pensa la gent no musulmana d'una persona musulmana? * Explica-ho breument

2. Creus que hi ha confusió entre ser musulmà i alguna altre característica? Quina? * Explica-ho breument i si penses que no escriu no

3. Dins el teu grup d'amics hi han persones que no siguin musulmanes? *

- Sí, una
- Sí, dues
- Si, més de dues
- No, cap

4. Fas alguna activitat esportiva o de diversió amb una persona no musulmana? *

- Sí
- No

5. Consideres que les persones musulmanes en general tenen mala fama? *

- Sí
- No

6. Perquè?

7. Consideres que els i les musulmanes tenen mania als no musulmans? *

- 9. Sí,
- 10. No

8. Penses que és normal que en tinguin? *

- Sí,
- No

Respon les següents preguntes segons el que creus que pensen les persones del teu voltant

9. Alguns familiars o amics teus consideren que les empreses contracten abans una persona no musulmana que una persona musulmana? * Respon si o no i digues perquè

10. Penses que algunes persones consideren la modernitat occidental com una amenaça per al món islàmic? * Respon si o no i digues perquè

Marca quin és el teu grau d'acord o desacord amb les afirmacions següents:

TENINT EN COMPTE QUE 1 ÉS MOLT EN DESACORD I QUE 5 ÉS MOLT D'ACORD

11. Les persones musulmanes prefereixen viure envoltades d'altres persones musulmanes * Marca quin és el teu grau d'acord o desacord amb l'afirmació anterior

1 2 3 4 5

Molt en
desacord Molt d'Acord

12. La majoria de les persones no musulmanes són més propenses a la violència i el terrorisme que les persones musulmanes * Marca quin és el teu grau d'acord o desacord amb l'afirmació anterior

1 2 3 4 5

Molt en
desacord Molt d'Acord

13. Les persones musulmanes tenen més dificultats en l'accés als hospitals que les persones no musulmanes * Marca quin és el teu grau d'acord o desacord amb l'afirmació anterior

1 2 3 4

Molt en
desacord Molt d'Acord

14. Et preocupa el ressorgiment a Europa i Catalunya de partits polítics racistes? *

1 2 3 4 5

No em preocupa
gens Em preocupa
molt

Vols fer algun comentari sobre aquest qüestionari?

Amb la tecnologia de [Google Docs](#) [Informe dels abusos](#) - [Condicions del Servei](#) - [Termes addicionals](#)

Questionari de recerca

* Necessari

NO SÓC MUSULMÀ O MUSULMANA

1. Que és per tu una persona musulmana? * Ho pots definir-ho breument

2. Coneixes algun sinònim de musulmà? * El pots escriure i si no en coneixes cap escriu no

3. Dins el teu grup d'amics/es, hi ha alguna persona que sigui musulmana? *

- Sí, una
- Sí, dues
- Sí, més de dues
- No cap

4. Fas alguna activitat esportiva o de diversió amb una persona musulmana? *

- Sí
- No

5. Consideres que les persones musulmanes en general tenen mala fama? *

- Sí
- No

6. Penses que és merescuda? *

- Sí
- No

7.Consideres que els i les musulmanes tenen mania als no musulmans? *

- Sí,
- No

8.Penses que s'ho mereixen? *

- Sí,
- No

Respon les següents preguntes segons el que creus que pensen les persones del teu voltant

9.Alguns familiars o amics teus consideren que si no hi haguessin tants musulmans hi hauria més feina? * Respon si o no i digues el perquè

10.Penses que algunes persones consideren el món islàmic inferior al món occidental? * Respon si o no i digues perquè

Marca quin és el teu grau d'acord o desacord amb les afirmacions següents:

TENINT EN COMPTE QUE 1 ÉS MOLT EN DESACORD I QUE 5 ÉS MOLT D'ACORD

11.Els i les musulmanes no volen integrar-se i prefereixen formar el seu propi ghetto * Marca quin és el teu grau d'acord o desacord amb l'afirmació anterior

1 2 3 4 5

Molt en
desacord

Molt d'Acord

12.Els i les musulmanes són propensos a la violència i al terrorisme * Marca quin és el teu grau d'acord o desacord amb l'afirmació anterior

1 2 3 4 5

Molt en
desacord

Molt d'Acord

13.Hi hauria d'haver més control sobre l'accés dels musulmans/es als hospitals * Marca quin és el teu grau d'acord o desacord amb l'afirmació anterior

1 2 3 4 5

Molt en
desacord

Molt d'Acord

14.Et preocupa que pugui haver-hi una islamització d'Europa? *

1 2 3 4 5

No em preocupa
gens

Em preocupa
molt

15.Et preocupa el ressorgiment a Europa i Catalunya de partits polítics racistes? *

1 2 3 4 5

No em preocupa
gens

Em preocupa
molt

Vols fer algun comentari sobre aquest qüestionari?

Amb la tecnologia de [Google Docs](#) [Informe dels abusos](#) - [Condicions del Servei](#) - [Termes addicionals](#)

Questionari de recerca

GRÀCIES PER A LA TEVA PARTICIPACIÓ

Has arribat al final del qüestionari. Per enviar el qüestionari només has de clicar sobre el botó enviar.

Si estàs interessat en rebre l'informe de resultats de la recerca escriu al teu mail:

« Enrere Envia

No envieu mai contrasenyes a través de Formularis de Google.

Amb la tecnologia de [Google Docs](#) [Informe dels abusos](#) - [Condicions del Servei](#) - [Termes addicionals](#)

7.4. Annex 4: Correu instruccions qüestionari

investigaciouvic@gmail.com

de: marc.barnolas@uvic.cat

Benvolguts alumnes,

Per a contestar el qüestionari llegiu les instruccions següents:

1. Cliqueu sobre aquest enllaç i s'obrirà el qüestionari que heu de respondre. (Abans però, llegiu totes les instruccions)

<https://docs.google.com/spreadsheet/viewform?formkey=dDhWZ0FLRnp3ckE0alV2R1ZSVm5UcGc6MA>

2. Tingueu en compte que hi ha algunes preguntes que són necessàries que contesteu, ja que sinó no podreu avançar en el qüestionari (estan marcades amb un asterisc vermell).

3. Al moment de contestar, seguiu les instruccions explicades dins el qüestionari.

4. Quan arribeu a l'última pàgina cliqueu enviar i deixeu el vostre mail si voleu rebre una còpia de l'informe de resultats.

Ara ja pots obrir l'enllaç del qüestionari i començar a contestar.

Gràcies per la vostra atenció, Salut!